Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, ...ДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

...21 оной ...гарана | № 77 (16600) | 1984 оной апрелиин 3, вторник | Сэн 3 мүнгэн.

КОММУНИС СУББОТНИГЫЕ ҮГТҮҮЛЭН

БЭЛЭН БОЛОНХОЙ

Үйлэдбэриин «Бурятавторемонт» гэжэ нэгэдэлэй Шэнэ-Бэрээнэй гол заводто коммунис субботнигые хоёр таһалжа, апрелиин арбан дүрбэндэ ба хорин нэгэндэ үнгэргэхэ гэжэ шиидхэбэ. Тэрээндэ хоёр мянга гаран хүдэлмэрилэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадалсаха юм. Мүнөө жэлэй субботнигто хабаадалсагшад үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо гурбан мянган түхэригөөр ехэ продукци үйлэдбэрилхөөр хараална.

Заводой коллектив тосхоноо болбосон түхэлтэй болгохо талаар «улаан субботын» үдэр ехэ хүдэлмэри хэхэ болоно. Тэрэшэлэн посёлогой больницын хирургическа таһагай гэр, хүүгэдэй саад болон далан байратай гэрэй барилга дээрэ ехэхэн хэмжээнэй хүдэлмэри эдэнэр хэхээр хараална.

Д. ДАГБАЕВ.

КПСС-эй обкомдо, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

1984 ОНДО ҺҮ ҺААЛИ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ ТАЛААР РЕСПУБЛИКЫН ТҮРҮҮ ҺААЛИШАДАЙ АБАҺАН ХАНДАЛГА ТУХАЙ

...һү һаали, дээшэлүүлхэ ...үндэр уялга абаһан ...түрүү һаалишадай Хандал... ...обкомой бюро, республи... ...нүүдэй Совет һайшааба. ...түрүү һаалишадай Хан... ...хэлсэжэ, адууһа малайн... ...үрэсые олоор абажа, гарза хоролтодо оруулангүйгөөр түлжүүлхэ, үбһэ тэжээлээ гамтайгаар гаргашалха, һү һааляа дээшэлүүлхэ, хүдэлмэриингөө шанарыень һайжаруулха, үйлэдбэридөө үндэр үрэ дүн түйлаха, продукциин өөрынь үнэ сэнгые доошолуулха талаар һүнэй фермэнүүдэй коллективүүдэй һаалишадай болон бусад хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гэжэ КПСС-эй горкомууд, райкомууд, райгүйсэдкомууд, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, колхоз болон совхозуудай, хүдөө ажахын бусад предприятинуудай партийна организацинууд уялгалагдаа.

Республикын фермэнүүдэй коллективүүдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй ябасые, мүн түрүү һаалишад, тугалшадай дүй дүршэлые үргэнөөр харуулжа байхаар республикын, районуудай газетэнүүдэй редакцинууд, Телевидени болон радио-дамжуулгын комитет уялгалагдаба.

...ХОЗ, СОВХОЗУУДАЙ БҮХЫ ҺААЛИШАДТА, МАЛ АДУУЛАГШАДТА, ...ШАДТА БОЛОН ҺҮ ҺААЛИИН ФЕРМЭНҮҮДЭЙ БҮХЫ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДТЭ, РЕСПУБЛИКЫН АГРАРНО-ПРОМЫШЛЕННА БҮХЫ ҺАЛБАРИНУУДАЙ ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭДТЭ, МЭРГЭЖЭЛТЭДТЭ ХАНДАҺАН

ХАНДАЛГА

...нүүд! Манай ...арна секто... ...рилэгшэд КПСС... ...ын, партиин ЦК... ...он) болон удаа... ...дэй шиидхэбэ... ...дээрэнь бэе... политическэ бо... ...эз эдэбхи үүс... ...ллажа байна. ...бидэндэ, мал... ...бэшэ байгаа, ...дэй үсэд шан... ...ашаар һү һаа... ...худалдаха тү... амжалтатай. Республикын ...ууд жэлэй тур... ...гээ шэмыень ...ашаар гүрэн... ...дуур 2786 тон... ...н байна. Зарим ...талаар бури... ...та түйлаа. Жэ... ...Хужар-Шэб з р э й ...рдэм» совхозой ...83 ондо үнеэн ...килограмм һү ...али һү һаа... ...раммаар дээшэ... Кабанскын рай... ...кий» совхозой... ...ридэ һү һаамаа ...ар ехэ болгоо ...үнеэн бүриһөө ...һү абаа. ...совхозуудай, мүн ...ажахынуудай ...фермэнүүд бури... ...дые түйлаһан ...н туршалга-үй... ...ын 3-дахи һү ...мэ, Сэлэнгын ...й нэрэмжэтэ ...фермэ, «При... совхозой Мо... ...Кабанскын ...брикын Колесо... фермэ, Загарайн ...колхозой ...аргаар һү ү... комплекс үнеэн ...зэргээр 2800 ...дээшэ һү һаа... ...ндэ 52 һаали... ...манай зэргэдэ ...Эдэнэрэй дун... районой XXI ...рэмжэтэ кол... ...Ф. К. Встав... ...кын шубуунай ...Е. П. Перевоз... ...н районой Ле... ...жэтэ колхозһоо ...«Эрдэм» сов... Масикова, «При... совхозһоо Н. Д. ...алгын ОПХ-һаа ...болон бусад ...шалгараа. ...ой программын ...зорилгонуудые бэелүүлхын тула хүдөө ажахын продуктнуудай үйлэдбэриие хүгжөөхэ арга боломжонууд, хэрэглэгдээгүй нөөсэнүүд бидэнэртэ бии гэжэ тоолонобди. 1983 ондо республикын колхоз, совхозууд үбһэ тэжээл ехээр нөөсэлөө. Теэд бэлэдхэгдэһэн тэжээлэй шанарынь муу байшоо. Ушар иимэһээ бүхы бүдүүн тэжээлээ буйлуулан шанаржуулжа эдюулхын тула тэжээл буйлуулдаг бүхы цехүүдээ, кухнинуудаа таһалгаряагүйгөөр хүдэлгэхэ, тэжээлэй рациондо карбамид, макро- болон микро-бодосуудые нэмэжэ үгэхэ баатай болонобди. Һү һаалиин малай ехэнхинь һайн байраар хангагданхай. Һүнэй фермэнүүд һаалишадаар, мал адуулагшадаар, тугалшадаар, мүн бусад хүдэлмэрилэгшэдөөр, мэргэжэлтэдээр гүйсэд хангагданхай.

Һү һаалиин мал ажалые ашаг үрэтэйгөөр эрхилхэ, эндэһээ абтадаг продукци үйлэдбэрилгые эрид дээшэлүүлхэ, үнеэдэй һү шэмые нэмээхэ арга нөөсэнүүд хадаа нэн түрүүн тэжээлэй болон үйлэдбэриин баазануудые һайжаруулга, үнеэдэй тоо толгойе олошоруулга, түл түрэсэ олоор абахын тула селекционно-племенной хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулга, гунжадые түлжүүлгэ, түрүүшынхеэ түрэһэн үнеэдые, илангаяа гунжадые зүбөөр һаалга болоно гэжэ бидэ—түрүү малшад тоолонобди.

Гэхэтэй хамта адууһа малай тэжээлэй рационие һайн болгохын, фермэнүүд дээрэ селекционно-племенной хүдэлмэриие хүсэд дүүрэн ябуулхын хажуугаар сагаан эдеэ үйлэдбэрилхэдөө, поточно-цеховой технологи, бригадна подрядай гурим зоримгойгоор нэбтэрүүлхэ, тугалнуудаа боксово аргаар, забһартай шалатай байрада байлгажа түлжүүлхэ, ажахынуудай, фермэнүүдэй, һаалишадай, тугалшадай болон бусад хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалис мүрысөө ашаг үрэтэйгөөр дэлгэрүүлхэ, үйлэдбэриин-технологическа журамые наринаар сахиха, мал ажалда хүдэлдэг хүнүүдые комплексноор хангаха, эдэнэрэй һуудал байдалда, амаралтада һаналаа табиха хэрэгтэ колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, республикын албануудай болон ажахынуудай зоовет-мэргэжэлтэдэй анхаралые хандуулнабди.

Илангаяа үбэлэй сагта үнеэдые эдеэлүүлхэ схемэдэ, тэжээл буйлуулгада, һү һаалиин мал ажахые техническэ талаар хангаха механизм болон түхеэрэлгэнүүдые хаа хаанагүй зүбөөр хэрэглэхэ, һү хадагалха, хүргэхэ хэрэгтэ онсо анхарал табигдаха ёһотой.

Түхэрэен жэлэй туршада үдэр бүхэндэ һү һаамаа дээшэлүүлхын тула малаа зүбөөр, хүсэд дүүрэн эдеэлүүлхэ, эдэ бүгэдыень шалгаха ёһотой гэжэ бидэ дүй дүршэлөөрөө мэдэнэбди.

Зунай сагта үнеэдэй рационие һайн болгохын тулада нэмэлтэ тэжээл болгон ногоон ургамалнуудые тариха, олон жэлэй һайжаруулагдаһан бэлшээринүүдые шэнээр байгуулха хуушануудыень заһабарилха, зуһалангай байрада тэжээл буйлуулха түхеэрэлгэнүүдые зохёохо, үнеэдые һүни адуулха, эдээндэ нэмэлтэ тэжээл үгэхэ хэрэгтэй. Олохон фермэдэ һү һаадаг түхеэрэлгэнүүдые, сагаан эдеэ хүргэдэг агрегадуудые табиха гэшэ тон шухала.

Иигэжэ үнеэдые зүбөөр эдеэлүүлжэ, харууһалжа шадабал, үбэлэйшье, зунайшье хаһануудта һү һаамаа дээшэлүүлхэ, эдэнэй тоо толгойе олошоруулха, нарай малаа гарза хоролтогүйгөөр томо болгохо аргатайбди. Эдэ бүгэдэ ажалай эмхидхэл һайжаруулгада, һү хямда сэнтэйгээр абалгада сэхэ нүлөөтэй. Теэд олохон фермэнүүд мал ажалай продукци үйлэдбэрилгөөр нилээд гээгдэлдэ оронхой. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, эмэ мал олоор һубайрна, үнеэдые голодоһондо эртүүр гаргана, гунжадые саг соонь бэлдэнэгүй, үнеэдые, илангаяа түрүүшынхеэ түрэһэн үнеэдые зүбөөр һаанагүй бшуу. Һү ехээр үгэдэг үнеэдые һаахадаа, ашаг шэмыень заатагүй элирүүлхэ ёһотой. Ушар иимэһээ нэн түрүүн үнеэдые, гунжадые тугаллалгадань һайнаар бэлдэхэ хэрэгтэй. Элүүр энхэ түл абахын тула үнеэдэй түрэхэһөөнь хоёр һара урид шэргээгээд, тэжээлэй һайн рациондо табиха, илангаяа эрхим шанартай, үбһэ эдюулхэ болоно. Һая тугаллаһан үнеэдые үдэртэ 4—5 дахин һаагшабди, һаахынгаа урда тээнь хүхэ дэлэнгыень гараараа нидхэргшэбди, бүлеэн уһаар угаагшабди. Эгээл энэ үедэ үнеэдтэ абаһан һүнэйнгөө зэргээр тэжээлыень эдюулдэг, мүн һү оро-хын тула нэмэлтэ тэжээл үгэдэг гэшэбди.

Һү хадагалха талаар материально-техническэ баазаяа һайжаруулхаар болоо. Һүн онсо продукт гэшэ. Тэрэниие фермэ дээрээ амһарта соонь удаан байлгажа, холо шэрэжэ болохогүй. Хэды хүндэ хүшэр байдалай тохёолдоошье һаань, һаалиин малые харууһалхадаа, зоогигиеническэ эрилтыень заатагүй бэелүүлхэ ёһотойбди. Тон түрүүн үнеэдэй хэбтэри хуурай байлгаха тон шухалада тоологдоно. Һүеэ һаахаһаа урид хүхэ дэлэнгыень 0,5 процент хлораминтай бүлеэн уһаар һайса угааха, түрүүшын дуһалые ондоо амһарта соо шоборхо хэрэгтэй. Хэрбээ эдэ эрилтэнүүдые бэелүүлээгүй һаа, һаагдаһан һүнэй шанар эрид доошолдог. Нёдондо бэлэдхэлэй предприятинуудта 3,5 мянган тонно тушаагдаһан сагаан эдеэн шанарайнгаа талаар 3-дахи сортоор абтаһан, 165,7 тонно һүн шанар муутайһаа болож, һээргэнь ажахыдань бусаагдаһан байна. Яһала олохон фермэнүүдэй һүнэй тоһолигынь доошоо байжа, ехэхэн гээгдэлдэ ороо. Иигэжэ олохон һаалишадай хэһэн хүдэлмэри хиидэ һалана бшуу.

Һүнэй промышленностиин предприятинуудай фермэ дээрэһээ сэхэ һүеынь абаха тухай хөөрэлдөөн нилээд болодог гэшэ. Теэд энэмнай хэлсээнһээ саашаа гарадаггүй. Һүнэй промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд элдэбын шалтагаание дурдаад лэ, энэ шухала хэрэгые шиидхэнэгүй.

Ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд фермэнүүдэйнгээ һүнэй шанарые тодорхойлхо лабораторинуудые бэлдэхэ, харин һүнэй промышленностиин предприятинууд фермэнүүд дээрэһээ һүеынь абадаг болоожо, энэ шухала продукциин шанарые доошолуулха ябадалые болюулха байһандань бидэ—һаалишад ехэл найданабди.

Манда эгээл дүтэ байха нүхэдтөө — Госкомсельхозтехникын хүдэлмэрилэгшэдтэ нилээд гомдолтойбди. Эдэнэр мүнөө болотор фермэнүүдэй механизм болон түхеэрэлгэнүүдые комплексно талаар хангангүй. Манай эдэ техникэ, түхеэрэлгэнүүд запчасть үгы дээрэһээ, мүн шанар муутай-гаар заһабарилагдаһанһаа мүртэй хүдэлгэгдэдэггүй. Ушар иимэһээ һү ехээр абаха хэрэгтэ энэ нэгэдэлэй хүдэлмэрилэгшэд бидэнэртэй хамта һанал бодолоо адляар хубаалдаха ёһотой гэжэ һананабди.

Республикын һүнэй фермэнүүдэй һаалишад, үхэршэд, тугалшад болон бусад хүдэлмэрилэгшэд энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 1850 килограмм һү һааха, 120 мянган тугал түлжүүлхэ үндэр уялга абанхай. Олохон фермэнүүд, һаалишад өөһэдынгөө арга боломжонуудые хаража үзөөд, мүн КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он), февралиин (1984 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдтэ харюу болгон, бүри үндэр уялгануудые абаа. Ивалгын ОПХ-гай «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто, республикын габьяата малшан Л. С. Санжицыбиковагай дагадаг һүнэй 3-дахи фермын коллектив үнеэн бүриһөө 2950 килограмм һү һаахаар, 100 үнеэн бүхэнһөө 99 тугал абахаар, «Прибайкальский» совхозой «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто, республикын габьяата малшан Т. Н. Горновскаягай хүтэлбэрилдэг Мостовско фермынхид — 2900, Т. Н. Шмелевагай ударидадаг Колесовын фермэ — 2950, Сэлэнгын районой XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой, «Забайкалец» совхозой фермэнүүд— 2800 килограмм һү һаахаар хараалаа.

Манай зарим нүхэд бүришье ехэнүүд уялгануудые абанхай. Сэлэнгын районой XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Т. С. Закирова үнеэн бүриһөө 3400 килограмм, Кабанскын шубуунай фабрикаһаа Е. П. Перевозникова — 3300, Сэлэнгын районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозһоо Д. Д. Очирова— 3500, «Эрдэм» совхозһоо П. К. Масикова, Ивалгын ОПХ-һаа А. Б. Гомбоев гэгшэд тус тустаа 3300 килограмм һү абаха зорилготой. Эдэнэр бултадаа үнеэн бүриһөө тугал түлжүүлжэ тушаахаар хараална.

Бидэ залуушуулые, өөһэдынгөө басагад, хүбүүдые мал ажал эрхилэлсэхыень уряалнабди. Таанарай ажалдаа үндэр дүн түйлаха хэрэгтэ хододоо хамһалсажа ябахабди, зүбшэл заабари үгэхэбди. Бидэнэр, һурган хүмүүжүүлэгшэд хадаа залуушуулайнгаа хажууда зэргэлээд ажаллахабди. Мүн лэ бидэ худалдаа наймаанай, соёлой, ажаһуудалай, хэрэглэмжые хангалгын, медицинын хүдэлмэрилэгшэдтэ хандахадаа, малшадые таанар һайнаар хангабал, тэдэнэрэй уялгаяа дүүргэхэ хэрэгтэ нилээд туһаламжа үзүүлнэ гээшэт гэхэ байнабди.

Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, абаһан продукциин өөрынь үнэ сэнгые доошолуулха талаар дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ хам оролсохыетнай бидэ, республикын түрүү һаалишад, һүнэй фермэнүүдэй бүхы малшадта ханданабди. 1984 ондо үнеэдэй һү шэмыень нэмээхын, сагаан эдеэ үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхын, фермэ бүхэнэй, мүн республикын гүрэндэ һү тушааха түсэбөө дүүргэхын тула һаалиин мал ажалай хүдэлмэрилэгшэд даалгагдаһан ажалдаа эзэн ёһоор хандаха, участок бүхэндөө үсэд шангаар хүдэлхэ, ажалай, үйлэдбэриин, технологическа журамые наринаар сахиха болонобди. Иигэжэ мүнөө тохёолдоод байһан бэрхэшээлтэ байдалаа дабажа гараад, малай энэ үбэлжэлгые гарза хоролтогүйгөөр үнгэргэхэ, зунай бэлшээриин хаһые эмхитэйгээр эхилхэ байһамнай элитэ.

Хандалгада гараа табиһан районуудай һаалишад-чемпионууд:

Загарайн районой XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозһоо Ф. К. Вставская, Кабанскын шубуунай фабрикаһаа Е. П. Перевозникова, Ивалгын ОПХ-һаа А. Б. Гомбоев, «Октябрьский» совхозһоо Г. В. Дашиева, Сэлэнгын районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозһоо Д. Д. Очирова, «Прибайкальский» совхозһоо Т. Д. Пермякова, «Ангарский» совхозһоо Т. А. Баженова, Нарһатын совхозһоо Ц-Д. Ж. Гурожапова, Хяагтын районой Ехэ-Нугын совхозһоо А. Я. Кривогорницына, Дэрээнэй совхозһоо Е. Ж. Дармаева, Хүлэй совхозһоо У. Ф. Землянухина, Шитханай совхозһоо П. С. Максимов, Харацайн совхозһоо Г. Н. Батуева, Хэжэнгын районой «50 лет Октября» совхозһоо Д. Ц. Демидова, Загарайн районой «Гигант» колхозһоо Г. А. Заиграева, Тунхэнэй районой «Маяк» колхозһоо Р. С. Вяткина.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ
УКАЗ

Нийтын гурим сахиха талаар арадай һайн дуранай дружинануудай гэшүүдые СССР-эй орден болон медальнуудаар шагнаха тухай.

Нийтын гурим сахилгада габьяатай байһанайнь, гэмтэ ябадалнуудтай эдэбхитэйгээр тэмсэһэнэйнь түлөө шагнаха гэбэл:

РСФСР-һээ
«ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ТЭМДЭГ» ОРДЕНООР

Топский Юрий Константиновичые — Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой Советскэ Союзай Герой С. Н. Орешковэй нэрэмжэтэ оперативна комсомольско отрядай командир, Буряадай АССР.

«АЖАЛАЙ ШЭН ГАБЬЯАГАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Болдохоев Леонид Шагдаровичые — Гусиноозерскын түмэр харгын дистанциин арадай һайн дуранай дружинын командир, Буряадай АССР.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо В. КУЗНЕЦОВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.

Москва, Кремль
1984 оной мартын 1.

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ
УКАЗ

Нийтын гурим сахиха талаар Буряадай АССР-эй арадай һайн дуранай дружинануудай гэшүүдые шагнаха тухай

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиум **нигэжэ тогтооно:**

1. Нийтын гурим сахилгада, гэмтэ ябадалтай тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһанайнь түлөө СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэһөө **«НИЙТЫН ГУРИМ САХИХА ТАЛААР ЭРХИМ АЛБАНАЙ ТҮЛӨӨ»** медаляар шагнаха:

Арефьев Александр Михайловичые — арадай һайн дуранай дружинын командирай орлогшо, Улаан-Үдэ хотын Советскэ район.

Борисов Александр Геннадьевичые — арадай һайн дуранай дружинын командир, Хяагтын район.

Бороноев Павел Георгиевичые — дружиннигуудай комсомольско-оперативна отрядай командир, Улаан-Үдэ хотын Советскэ район.

Доронин Геннадий Васильевичые — арадай һайн дуранай дружинын гэшүүн, Кабанскын район.

Кожин Николай Васильевичые — арадай һайн дуранай дружинын гэшүүн, Сэлэнгын район.

Кушнарев Куприян Матвеевичые — арадай һайн дуранай дружинын гэшүүн, Улаан-Үдэ хотын Октябрьска район.

Ласточкина Любовь Анатольевнае— арадай һайн дуранай дружинын гэшүүн, Улаан-Үдэ хотын Советскэ район.

Луговская Ольга Викторовнае— арадай һайн дуранай дружинын гэшүүн, Улаан-Үдэ хотын Железнодорожно район.

Марикуца Александр Яковлевичые — арадай һайн дуранай дружинын командир, Загарайн район.

Модонов Михаил Борисовичые—арадай һайн дуранай дружинын гэшүүн, Улаан-Үдэ хотын Железнодорожно район.

Паутов Иван Лаврентьевичые — арадай һайн дуранай дружинын гэшүүн, Улаан-Үдэ хотын Железнодорожно район.

Просвиркин Дмитрий Федотовичые—арадай һайн дуранай дружинын гэшүүн, Улаан-Үдэ хотын Октябрьска район.

Толстихин Михаил Ивановичые— арадай һайн дуранай дружинын штабай начальник, Улаан-Үдэ хотын Железнодорожно район.

Хандажапов Чингис Нимаевичые — арадай һайн дуранай дружинын гэшүүн, Улаан-Үдэ хотын Октябрьска район.

2. Нийтын гурим сахилгада ба гэмтэ ябадалтай тэмсэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадаһанайнь түлөө РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха:

Бадлаев Иван Казановичые — арадай һайн дуранай дружинын командир, Улаан-Үдын район.

Барабанов Иван Анфиногеновичые — арадай һайн дуранай дружинын гэшүүн, Улаан-Үдэ хотын Советскэ район.

Кривобоков Владилен Даниловичые—арадай һайн дуранай дружинын командир, Улаан-Үдэ хотын Октябрьска район.

Орлов Валентин Дмитриевичые — арадай һайн дуранай дружинын командир, Улаан-Үдэ хотын Железнодорожно район.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. ЯСНОВ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Х. НЕШКОВ.

Москва, 1984 оной мартын 23.

ТАРЯАЛАН, САБШАЛАНГАЙ ҮРЭЖЭЛ ҺАЙЖАРУУЛХА ...габшагай гурбан һара

ИЮНИИН 20

...ЗАРАА УҺАЛЖА ЭХИЛБЭ

...хабарай үедэ га... ...зүбөөр уһал... ...үүд, бригада, ...үргаса хуряа... ...гуримые Зэ... ...Боцнин совхо... ...наринаар ба... ...Эдэнэр нё... ...ерэхэ ур... ...түлөө ехэхэн хү... ...Тусхайл... ...харануудта 60 ...метр тошо ха... ...гү, али түсэбөө ...дүүргээ. ...зой луговодуу... ...эхилбэ. Эндэ бүлүүр хоёр станци хүдэлгэгдэнэ. Һаядаа уһа сасадаг үшөө 2 түхеэрэлгээ хүдэлгэхөөр хараална. Һүүлэй дүнгөөр 25 гектар сабшалан уһалуулагдаад байна. Бүлүүр станцинуудта дүршэлтэй машинистнүүд В. И. Плюснин, П. Г. Хороших гэгшэд хүдэлдэг юм.

Газарай үрэжэл һайжаруулха габшагай гурбан һарын соносхогдоһонһоо хойшо арбаад хоног үнгэрбэ. Энэ хугасаа соо Боцнин совхозой луговодууд нуга сабшалангайнгаа үрэжэлые дээшэлүүлхэ талаар хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа эхилэнхэй. Эдэнэр даалгагдаһан газараа уһалхаһаа гадуур хүрьһэндэнь минеральна үтэгжүүлгэ оруулхын түлөө оролдожо байна. Иигэжэ тус ажахын таряашад, луговодууд ерэхэ ургасын бата найдамтай үндэһэ һуури табиха хэрэгтэ бүхы һанал бодолоо, хүсэ шадалаа элсүүлэн хүдэлнэ.

Энэ шухала хүдэлмэри эндэ үдэрһөө үдэртэ үргэдэжэ байнхай.

М. ЖАМБАЛОВ.

ЕРЭХЭ УРГАСЫН ТҮЛӨӨ

Харбяадай совхозой таряашад, механизаторнууд элэ үдэрнүүдтэ ерэхэ ургасын үндэһэ һуури табиха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулна. Тусхайлбал, хабарай тарилгада хабаадуулагдаха техникэ, машинаяа һайн шанартайгаар заһабарилхые оролдоно. Таряалан, нуга сабшалан дээрээ наг шэбхэ гаргаха, газараа уһалха бүлүүр станцинуудаа саг соонь бэлдэхэ, посхоод бариха һургаагуудые отолхо хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна.

Мүнөө эндэхи механизаторнууд бүхыдөө 1870 тонно органическа үтэгжүүлгэ хартаабхын, кукурузын полидо гаргаа. Эдэнэр энэ хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр. Районой «Сельхозхимия» нэгэдэлэй оньһожоруулагдамал отрядайхид совхозой 500 гектар нуга сабшалан органическаар үтэгжүүлээ.

Нугын отделениин 200 гектар сабшалан уһалагдахаар хараалагдана. Эндэ бүлүүр хоёр станци хүдэлгэгдэхэ.

Байгаа оной мартын 20-һоо июниин 20 хүрэтэр газарай үрэжэл һайжаруулха габшагай гурбан һара соносхохо талаар тусхай тогтоол баталан абтаһан байна гээшэ. Энэ хугасаа соо тус ажахын таряашад, механизаторнууд ехэхэн хүдэлмэри ябуулхаар харуулна. Таряалан болон нуга сабшалангаа уһалха, органическа болон минеральна үтэгжүүлгэ хүрьһэндэнь оруулха, нуга сабшалангаа хорёолхо, посхоод бариха модо бэлэдхэхэ талаар ажал хэгдэхэ байна. Мүнөө энэ ажахынууд газараа уһалжа захалба.

Иигэжэ тус ажахын таряашад, луговодууд бата найдамтай ургасын һуури табижа байнхай.

И. ФЕДОРОВ.
Түнхэнэй район.

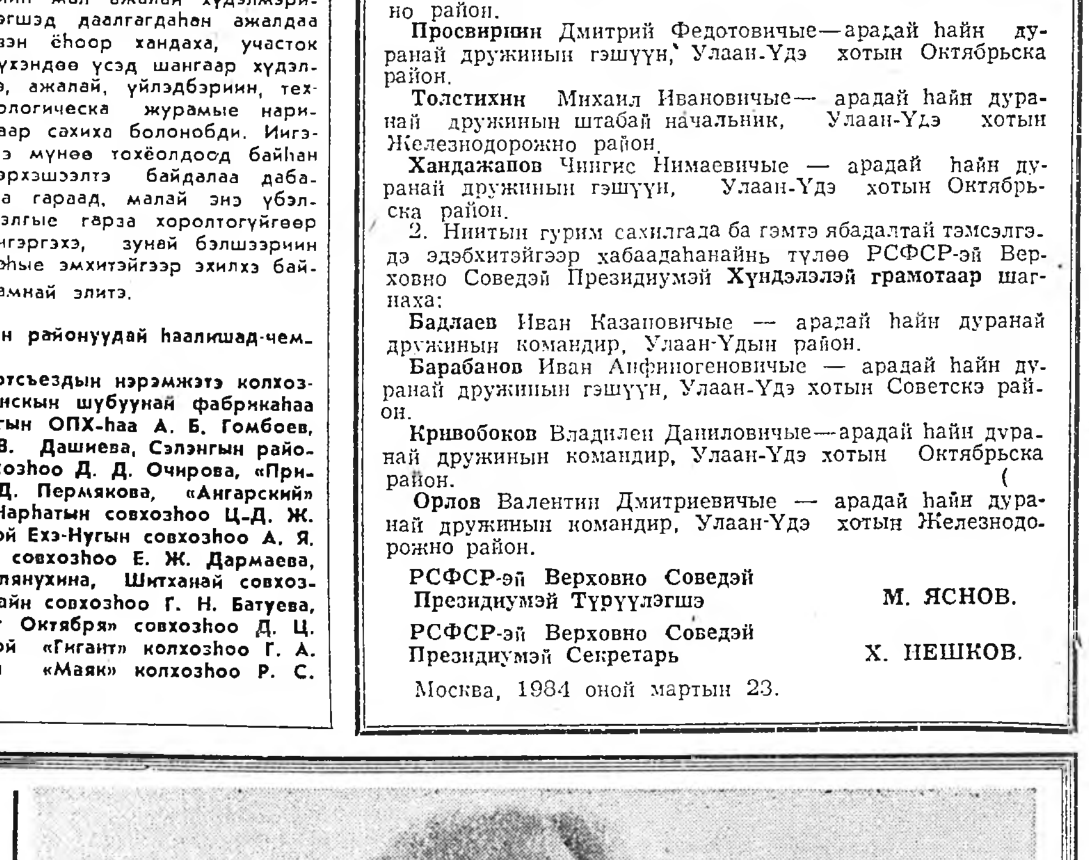

Манай фото-корреспондент С. Балдуевай буулгаһан зураг дээрэ Хоринн районой «Сельхозхимия» нэгэдэлэй 1-дэхи классай жолоошон Дамба Очирович Дармаевые харанат. Мүнөө тэрэ районойнгоо ажахынуудай таряалан, сабшалан һайжаруулха хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа байнхай.

ТҮРЭЛ ХОТЫМНАЙ ТҮРГЭН ХҮГЖЭЛ

УЛААН ТУГ УРЯАЛНА, УЯЛГАЛНА

Манай республикын ниислэл хото — Улаан-Үдэдэ КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй ба ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан туг барюулһан ушар хадаа городоймнай ажалшадай үнгэрэгшэ жэлдэ туйлагдаһан амжалтые эли тодоор гэршэлнэ. Эндэ городой алишье—ехэ, багашье коллективүүдтэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй үүргэ тон ехэ. Городой промышленность үнгэрэгшэ жэлдэ товарна продукци гаргаха ба худалдаха түсэбөө сүм дүүргэһэн байна. Мүн ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, материальна, түүхэй эдэй ба түлишын-энергетическэ нөөсэнүүдые алмаха талаар түсэблэгдэһэн хэмжээнһээ дээгүүр үрэ дүнгүүд туйлагдаа. Энэ хадаа үйлэдбэри дээрэ гурим, журам һайжаруулһанай аша үрэ мүн гээд тэмдэглэлтэй. Прибор бүтээлгын нэгэдэлэй, судна бүтээлгын, шэлэй заводуудай, нарин сэмбын, мебельно-модо болбосоруулгын комбинадуудай, транспортын, ниитын эдеэ хоолой, ажалшадай ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын олон коллективүүд амжалта ехэтэй, түрүү коллективүүдэй зэргэдэ дабшана.

Городой барилгашад болон хабсаргагшад үнгэрэгшэ жэлдэ нилээд хүшэр хүндэ эрхэ байдалда хүдэлжэ гараа. Тэдэнэр 63 миллион түхэригэй капитальна һомололго ашаглажа, 45 миллион түхэригэй гол фондынуудые үйлэдбэридэ оруулһан байна. Энэнь, 1982 оной-хидо орходоо, 18 процентээр дээшэ. Барилга дээрэ ажалай бүтээсэ 3 процентээр ехэ болоо. Үнгэрһэн жэлдэ городтомнай 117 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байра ашаглалгада үгтөө.

Жэшээлэн нэрлэбэл, Борсоевой нэрэмжэтэ үйлсэдэ худалдаа наймаанай комплекс, түмэр харгын отделенидэ 330 хүнэй эдеэлхэ столово, «Аэропорт—Хяагта» гэһэн авто-харгын һалаа баригдаа. Агуу Октябриин 66 жэлэй ойдо зорюулагдан, городһоо шэнэ микрорайонууд руу ошоһон автомагистраль, трамвайн харгы ашаглалгада үгтөө бэлэй. Городые дулаагаар хангадаг ТЭЦ-эй таһалгаряагүй, найдамтайгаар хүдэлхын тула үнэһэ этэхэ түхеэрэлгэ, дулаа дамжуулгын 6,5 километр сорго, мүн лэ худалдаа наймаанай, медицинын, ажаһуудалай эрилтэ хангалгын олон объектнүүд бодхоогдоо. Түрэл городоо болбосон түхэлтэй болгохо талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ, 8 миллион шахуу түхэригэй мүнгэ зөөри энэ хэрэгтэ гаргашалагдаа.

Эрилтэ социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ Главбурятстройн 145-дахи ПМК-гай, «Спецстроймеханизация» трестын 2-дохи СМУ-гай, 397-дохи СМП-гэй, локомотив-вагон заһабарилгын заводой барилгын управлениин, «Востоксибэлектромонтаж» управлениин болон бусад олон коллективүүд дабшана. Эндэ 145-дахи ПМК-гай коллективэй амжалтата ажалые онсолон тэмдэглэлтэй. Забайкалиин апатидай комбинадай барилга дээрэ хүдэлдэг тус коллектив Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ илаһанда тоологдожо, КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй ба ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугаар шагнагдаа һэн.

ОЛОНОЙ ХҮСӨӨР ТУЙЛАГДАА

Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ городоймнай түрүүлһэн ушар хадаа манай партийна, совет органуудай, ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй эсэшэ сусашагүй хүдэлмэриин үрэ дүн болоно. Дамжуулгын Улаан тугта хүртэлтэ хадаа манай ганса амжалта, туйлалтануудые сэгнэһэн ушар бэшэ, мүн бүхы дутуу дунданууда элирүүлэн усадхахые, нөөсэ арга боломжонуудаа гүйсэд хэрэглэхые бидэнние уялгална ха юм. Парти, правительствынгаа энэ үндэр шагналые харюулан, бидэ үшөө оролдосотой шударгыгаар хүдэлхэ болонобди.

Байгша оной хоёр һарын дүнгөөр харахада, городоймнай олонхи ажалша коллективүүд гүрэнэй түсэб болон социалис уялгануудаа амжалтатай дүүргэжэ шадаа. Городой промышленность бүхыдөө продукци худалдалгын түсэб дүүргээ. Розничэ худалдаа наймаанай түсэбшье бэелүүлэгдэжэ, бусадшье һалбаринууд нилээд амжалтатай гараба.

Гэхэтэй хамта, һанаагаа зобоомоор зүйлнүүд үшөө олон. Долоон предприяти гэхэ гү, али городой промышленностиин 14,6 процент продукци худалдаха түсэбөө, 18 предприяти хэлсээтэ уялгаараа продукци эльгээхэ түсэбөө дүүргээгүй.

Промышленна предприятинууд февраль һарада нилээд хүшэр хүндэ эрхэ байдалда хүдэлжэ гараа гэжэ тэмдэглэлтэй. Хүнүүд болон техникэ элдэб ондоо хэрэгтэ хабаадуулагдаһан, электрын элшэ хүсэн нилээд дуталдаһан байха юм. Гэбэшье саг соонь абтаһан хэмжээнүүдэн, эмхитэй һайнаар хүдэлһэнэй ашаар бэрхэшээлнүүд дабагдажа, нилээд амжалта туйлагдаа гээшэ. Тэрээнһээ һургаал абажа, бидэ март һарадашье жэгдэ һайнаар хүдэлхые оролдохо ёһотойбди.

Манай барилгашадайшье ажалда нилээд дутагдалнууд бии. 1983 ондо город дотор бүхы подрядна хүдэлмэриин түсэб дүүргэгдээгүй, барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин эршэ һула байгаа. Бүхы предприятинуудай хахадһаа ехэнхинь өөрынгөө хүсөөр барилга хэхэ түсэбөө бэелүүлнэгүй. Хоёр зуун автобусой гараж, аэропортын котельнэ, «Бурятферммаш» заводой үйлэдбэриин объектнүүд болон социально-соёлойшье олохон барилганууд болзортоо тушаагдаагүй. Гэр байрын барилгын шанар тулюур. Олохон организацида ажалай журам һуладана.

Байгша ондошье городой барилгашад, хабсаргагшадай урда орёошье, харюусалгатайшье зорилгонууд табигдана. Нэн түрүүн Улаан-Үдын ТЭЦ-эй нэмэлтэ хүсэнүүд, хэрэглэгдэһэн уһа сэбэрлэдэг түхеэрэлгын хоёрдохи ээлжээн гэхэ мэтэ объектнүүдэй барилга түргэдхэхэ, 130 мянган дүрбэлжэн метрһээ бага бэшэ талмайтай гэр байра болон социально-ажаһуудалай хэдэн объектнүүдые ашаглалгада үгэхэ байнабди. Мүн Железнодорожно районой 4-дэхи АТС-эй, 2-дохи ТЭЦ-эй, 500 хүнэй байха шэнэ гостиницын барилгануудые, локомотив-вагон заһабарилгын, «Теплоприбор» заводуудай, «Бурятферммаш» нэгэдэлэй үйлэдбэриин хүсэнүүдые үргэдхэлгын хүдэлмэри эршэдхэхэ шухала. Тиихэдэ городоо болбосон түхэлтэй болгохо талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэхээр хараалагдана.

Эдэ бүхы зорилгонуудые сүм бэелүүлхын тула барилгынгаа бүхы хүдэлмэриие эмхитэй һайнаар эрхилхэ, бүхы коллективүүдтэ ажалай журам шангадхаха шухала. Энэ партиин хараалһан зорилго, энэ манай мүнөөдэрэй уялга мүн болоно.

Городой транспортын хүдэлмэрилэгшэд хамтын хэрэгтэ горитой хубитаяа оруулаа. Энэ жэлэй эхинһээ яһала эршэтэй, һайнаар хүдэлжэ байна. Пассажирска 1-дэхи автопредприятиин коллектив түсэб, уялгануудаа сагаа соонь дүүргэнэ. Пассажирнуудые зөөлгые һайжаруулха талаар горитой хэмжээнүүд абтана.

1984 оной социалис уялгануудаар ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын хэмжээе 1 хүн бүхэндэ 42 түхэригтэ хүргэхөөр хараалагдана. Энэ уялга дүүргэхэ хэрэгтэ тус һалбариин предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, партийна, профсоюзай организацинуудай бүхы анхарал, оролдолго зорюулагдаха зэргэтэй.

Худалдаа наймаанай ба ниитын эдеэ хоолой хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ худалдаа наймаанай хэмжээе эрид үргэдхэхэ зорилго табигдана.

Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ, дамжуулгын Улаан тугта хүртэбэшье, городтомнай үнгөө олон дутагдалнууд, шиидхэгдээгүй асуудалнууд бии гээд бидэ мэдэрхэ ёһотойбди. Томо панелеэр гэр барилга, олон дабхар гэр бодхоолго, дулаагаар хангалга, холхоо холбоон, байгаали хамгаалга гэхэ мэтэ дары шиидхэхээр болоһон асуудалнууд олон. Тэрэ хэрэгтэ партиин горкомой, райкомуудай, горрайгүйсэдкомуудай анхарал хандуулагдаха ушартай.

В. ТИМАШОВ,
КПСС-эй горкомой нэгэдэхи секретарь.

ЭДЭБХИ ҮҮСХЭЛ БАДАРУУЛНА

Манай заводой техническэ хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг цехэй коллектив КПСС-эй ЦК-гай февралиин (1984 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые урма баяртайгаар угтажа абаа һэн. Тэндэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь К. У. Черненкын хэлэһэн «Үйлэдбэриие эршэдхэлгэ, эрдэм, техникын туйлалтануудые үйлэдбэридэ хурдан түргэнөөр нэбтэрүүлгэ, ехэ комплексно программануудые бэелүүлгэ — эдэ бүгэдэ эсэсэй эсэстэ манай обществын үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые шэнэ хэмжээндэ гаргаха зэргэтэй юм» гэһэн үгэнүүд манай урдахи гүн ехэ зорилгонуудые тодорхойлно. Тэдээнһээ үндэһэлэн, минии хүтэлбэрилдэг слесарьнуудай бригада энэ жэлдэ хэхэ хүдэлмэрөө элирүүлээ.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбан жэлэй хугасаада туйлаһан амжалтануудаа арьбадхан, манай бригада байгша оной эхинһээ эршээ улам шангадхан ажаллажа байна. СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын үдэрые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ бригадамнай оролсоходоо, байгша оной түрүүшын хоёр һарын түсэбтэ даабаринуудые үлүүлэн дүүргэһэн юм.

Түрэл заводойнгоо 50 жэлэй ойе амжалта түгэс ажалаараа угтахын тула манай хүдэлмэришэд оролдоно. Үйлэдбэриин участок бүхэн абаһан социалис уялгаа сүм дүүргэхые эрмэлзэнэ. Тиихэ зуураа гол түлэб һайн шанартай продукци гаргаха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулнабди.

Манай бригадада дүршэл шадабаритай болоһон долоон хүдэлмэришэн ажалладаг юм. Бидэ гол үйлэдбэриин якорна, аппаратна, булад шудхадаг гэхэ мэтын цехүүдэй хүдэлмэришэдэй ажалые хүнгэдхэхэ түхеэрэлгэнүүдые бүтээдэгбди. Бидэнэй гаргаһан түхеэрэлгэнүүд ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукциин шанар һайжаруулха хэрэгтэ нилээд нүлөөтэй юм. Бригадымнай гэшүүд хэдэн мэргэжэлнүүдые адли тэгшээр шудалаанхай. Гэбэшье мэргэжэл шадабаряа ходо дээшэлүүлжэ байдаг гээшэ.

Эндэ хамта хүдэлдэг нүхэдэйнгөө нэрые дурдаха хүсэлэн гарана. Бригадымнай үнинэй гэшүүн Василий Константинович Кокин, пенсиин наһанда үни хүрөөшье һаа, мүнөөшье болотор амжалтатайгаар, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана. Тэрэ залуушуулай һурган хүмүүжүүлэгшэ юм. Василий Константинович эрхим ажалаараа, энэрхы һайхан сэдьхэлээрээ олондо ехэ хүндэтэй болонхой. Цехэйнгээ, бригадынгаа олон хүдэлмэришэдые слесариин ажалтай анха түрүүн танилсуулһан, шэлэһэн ажалайнь ульгам харгыда гаргаһан, гаргажашье байдаг хүн юм. Бригадымнай залуу хүдэлмэришэд Николай Егоров, Алексей Донцов гэгшэд аха нүхэдһөө дутуугүй, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана.

КПСС-эй ЦК-гай февралиин Пленум дээрэ нүхэр К. У. Черненко гүрэнэй, ажалай болон технологическа журам бэхижүүлхэ асуудалда онсо тогтоһон байна. Энэ шанга эрилтые тон зүб гаабари гэжэ тоолонобди. Журам муутай, гуримгүй байгаа хадаа бидэ ямар амжалта туйлаха гээшэбибди?

Манай заводой байдалда энэ талаар дутуу дунданууд тохёолдодог. Тус асуудал цех, бригада бүхэндэ хэлсэгдээд зохихо хэмжээнүүд абтажа байнхай.

Заводто хүдэлхэеэ ерэһээрни, тэбхэр 30 жэл үнгэрбэ. Энэ хугасаа соо түрэл Улаан-Үдэ хотымнай, илангаяа ЛВРЗ-гэй заводой хүдэлмэришэдэй тосхоной шэнжэ шарайнь танигдашагүй гоё болоо. Оройдоол, һүүлэй хэдэн жэлэй туршада хүдэлмэришэдэймнай тосхондо байрын хэдэн гэрнүүд, социально-соёлой барилганууд ашаглагдана, жэл бүри барилгын хүдэлмэри улам үргэдэнэ гэжэ тэмдэглэлтэй.

ЗҮРХЭНҺӨӨ БАЯСАНАБДИ

Түрэл хотымнай ажалшадта КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан туг Хүндэлэлэй дипломтойгоор барюулагдаба гэһэн баяртай мэдээсэл дуулахадаа, бидэнэр — «Бурятшвейбыт» нэгэдэлэй 4-дэхи ательегэй хүдэлмэрилэгшэд үнэн зүрхэнһөө омогорхон баясаабди.

Энэ ехэ амжалта туйлаха хэрэгтэ манай үйлэдбэриин нэгэдэлэй хүдэлмэрилэгшэдэйшье хубита оролон байха. Юуб гэхэдэ, коллективнай арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбан жэлэй түсэбые үлүүлэн дүүргээ. Үнгэрһэн жэлыешье амжалтатайгаар түгэсхөөбди. Мүнөө үедэ нэгэдэлэй олонхи ательенүүд апрель-май һарын түсэбөөр ажаллажа ябана. Зарим бригада болон халаануудай урдаа хараалһан уялгануудаа холо үлүүлэн дүүргэнхэй. Жэшээнь, «Одон» ательегэй оёдолшон Л. И. Труфановагай хүтэлбэрилдэг бригадынхид 1985 оной апрель, Р. П. Ивановагай бригада 1985 оной март һарын түсэбөөр ажаллажа ябанад.

Үйлэдбэриин нэгэдэлэй түсэбтэ даабаринуудаа амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ «Одон» ателье (даагшань А. С. Кузина), «Новинка» ателье (даагшань В. П. Вильская), мүн «Космос», «Силуэт», «Соболь» ательенүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй оруулһан хубита ехэ. Эотэй эетэй, үкэр баян коллективэймнай ательенүүд соо ажалша бэрхэ, хэжэ ябаһан хэрэгтээ үнэн сэхээр, дуратайгаар хандадаг хүнүүд олон юм. Оёдолой нэгэдэлэй арба гаран бригада «коммунис ажалай бригада» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. «Коммунис ажалай ударник» гэһэн нэрэ зэргэдэ 510 хүдэлмэрилэгшэд хүртэжэ, 14 хүн «Арбан нэгэдэхи табан жэлэй ударнигай» нэрые хүндэтэйгөөр абажа ябана.

1983 оной социалис мүрысөөнэй дүнгөөр манай коллектив КПСС-эй Советскэ райкомой болон райгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн байна. Улаан тугнай бидэнние саашадаа бүри һайнаар, ашаг үрэтэйгөөр ажаллахыемнай уряална, уялгална.

Харин мүнөө түрэл хотынгоо нимэ үндэр ехэ шагналда хүртэжэ байхада, бидэнэр үнэн зүрхэнһөө баярлан, бүри эршэтэйгээр ажаллахабди, арбан нэгэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбые богони болзор соо дүүргэхэбди гэжэ найдуулнабди.

Ажалай ехэ амжалтануудые туйлаһанайнгаа түлөө Улаан-Үдэ хотын ажалшад КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугаар, Хүндэлэлэй дипломоор шагнагдаа гэжэ дуулахада, урматайшье, омогорхолтойшье байгаа.

Манай Эхэ орондо хүн зоной бэеын элүүр, амгалан байдал хоёр эгээл үнэтэй, эгээл ехэ баялиг болоно. Эдэ асуудалнуудта түрэл партимнай анхаралаа саг үргэлжэ хандуулдаг, социальна хүгжэлтын тон шухала зорилгонуудай нэгэн гэжэ тэрэниие тоолодог байна. Түрэл хотымнай үндэр амжалта туйлаха хэрэгтэ бидэнэйшье — медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй хубита оролсоо гэжэ һанагдана. Фабрика, заводуудай, предприяти болон үйлэдбэринүүдэй ажалшадай бэеын элүүр энхые сахиха хэрэгтэ үнэн зүрхэнһөө оролдон ажаллажа байһан хүнүүд манда олон байха. Эдэнэр хадаа ажал хэрэгтээ үнэн сэхэ, хүн зоной элүүр энхын түлөө хүсэ шадалаа гамнангүй хүдэлжэ ябадаг юм.

Улаан-Үдын түргэн туһаламжын больницада хорёод жэлэй туршада ажаллаха үедөө би олон тоото бэрхэ, бэлиг шадабаритай мэргэжэлтэдтэй ушараа. Нимэ һүбэлгэн бэрхэ, олоной түлөө оролдон ябадаг хүнүүдтэй ажаллахадаа, ямаршье бэрхэшээлнүүдые дабажа гараха...

Ф. ОСОДОЕВА,
«Бурятшвейбыт» нэгэдэлэй 4-дэхи ательегэй хубсаһа эсхэгшэ, ажалай ветеран.

Локомотив-вагон заһабарилгын заводой түрүү хүдэлмэришэдэй нэгэн «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто слесарь Юрий Николаевич Родьев байгша ондо СССР-эй Верховно Соведэй депутадаар һунгагдаа һэн.

Юрий Николаевичай хүтэлбэрилдэг бригадада дүршэл шадабаритай болоһон арбан хоёр хүдэлмэришэн ажаллана.

Ю. Н. Родьев «Буряадай АССР-эй габьяата уралан нарижуулагша» гэһэн үндэр нэрэ зэргэтэй. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй эхинһээ үйлэдбэридэ 15 дурадхал нэбтэрүүлжэ, 16704 түхэригэй экономическа ашаг олзо заводойнгоо экономикодо оруулһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ю. Н. Родьев хамта ажалладаг нүхэдтэеэ.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

ХҮГЖЭМ, ДУУН ТАҺАРДАГГҮЙ

Ленинэй орденто оперо болон балетэй театр буряад үндэһэн соёлойнгоо, мүн энэ талаар республикынгаа ниислэл хотын хүгжэлтэдэ, ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлэгдэ бата бэшэ үүргэ дүүргээ гэжэ тэмдэглэлтэй. Театраймнай репертуарта ородой болон дэлхэйн хүгжэмэй классикын, совет композиторнуудай, мүн нютагай авторнуудай дүн хамта 150 гаран зүжэг тоологдоно. Тэдэнэй дунда буряад хүгжэмэй хэдэн арбаад оперо болон балет бии.

Жэлдээ 8—9 һарын туршада театраймнай коллектив Улаан-Үдынгөө хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай, студентнэр болон һурагшадай, мүн манай ниислэл хотын айлшадай урда хүшэгэеэ сэлижэ, дунда зэргээр 250 дахин зүжэг наадаяа харуулдаг юм. Тэдэниие 130 мянга гаран хүн зон харадаг байна.

1979 ондо манай коллектив Москва, Ленинград хотонуудаар тон харюусалгатай гастрольдо ябажа ерээ һэн. Тэрэнэй дүнгүүдээр театрнай «академическэ» гэһэн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэһэн юм. Жэшээлхэдэ, һүүлэй жэлнүүдэй туршада манай сценэ дээрэ М. Мусоргскиин «Хованщина», Дж. Вердиин «Дон Карлос», «Отелло» болон «Аттила» оперонууд шэнээр табигдаа. Мүн П. И. Чайковскиин «Хун шубуута нуур», А. Аданай «Жизель», Минкусэй «Дон Кихот», Б. Асафьевай «Бахчисарайн фонтан» гэхэ мэтэ баледүүд һэльбэгдэн табигдаа. Гадна олон яһатанһаа бүридэһэн совет искусствын эрхим зохёолнууд манай репертуарта хүндэтэ һуурияа олонхой.

Залуу бэлигтэнэйнгээ ургалта хүгжэлтэдэ манай театрта ехэ анхарал хандуулагдадаг. Тиигэжэ театр доторой конкурснууд, бэлигтэй залуушуулай хүдэлмэриин харалга гэхэ мэтэнүүд заншалта болонхой. Залуушуулай дунда ябуулагдадаг эрхим ажалайнгаа түлөө коллективнай ССР Союзай Соёлой министерствын дипломоор 1981 ондо шагнагдаа һэн.

Иигэжэл манай театр түрэл хотынгоо хүгжэлтэдэ еэһэдынгөө хубита ходол оруулжа байдаг гээшэ.

Д. ЯХУНАЕВ,
театрай директор, РСФСР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша.

УНШАГШАДНАЙ ОЛОШОРНО

Улаан-Үдэ хотын библиотекэнүүдэй нэгэдэмэл системэ 21 филиалтай юм. Хамта дээрээ 600 мянган боти номуудтай дурсагдагша библиотекэнүүд республикынгаа түбэй хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай, студентнэр ба һурагшадай эрдэм мэдэсээ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ удха шанартай гээшэ. Жэл бүри 30 мянган шэнэ ном астажа байдаг. Мүн уншагшадаймнай тоошье жэлһээ жэлдэ олошоржо, мүнөө үедэ 50 мянга гаран хүн болонхой. Манай системэдэ библиотекын 82 хүн хүдэлмэрилнэ. Урда жэлнүүдтэ нэгэ библиотекарь дунда зэргээр 600 уншагшадые хангадаг һаа, мүнөө 900-гаад хүндэ ном үгэнэ. Энэ баримташье уншагшадаймнай тоогой олошорһые элеэр гэршэлнэ бшуу.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда совет арадай илалта туйлаһаар 40 жэлэй ойдо зорюулагдажа хараалагдаһан хэмжээ ябуулганууды бэелүүлжэ эхилэнхэйбди. Тиигэжэ манай түбэй библиотекын хүдэлмэрилэгшэд уншагшадтаяа һонирхолтой уулзалгануудые эмхидхэнэ. Һаяшаг поэдүүд А. Румянцев, Г. Раднаева, уран гоёор уншадаг республикын филармониин артист Г. Мельников гэгшэдтэй манай уншагшад уулзаа һэн. Мүн залуу поэдүүд С. Тумуров, И. Васильева болон уран зохёолшо Ким Балков гэгшэдтэй үнгэргэгдэһэн уулзалга һонирхолтой байгаа.

Улаан-Үдэ хотодо һургуулинуудай 50 гаран библиотекэ тоологдоно. Тэндэ янза бүриин семинарнууд, залуу библиотекарьнуудай практикумууд үнгэргэгдэжэ байдаг. Тиихэдэ манай нэгэдэмэл библиотекэ Зүүн-Сибириин соёлой институдай, мүн соёл-гэгээрэлэй училищиин һурагшадай практикаяа гараха гол бааза юм.

В. МАРТЫНОВА,
городой нэгэдэмэл библиотекые даагша.

ШЭНЭ ЗОРИЛГОТОЙ ХҮДЭЛНЭБДИ

Түрэл городойнгоо ехэ амжалтада оёдолой үйлэдбэриин «Туяана» нэгэдэлэймнай гаошагаан ажалаараа оруулһан горитойхон хубита бии гэжэ мэдэнэбди. Юуб гэхэдэ манай предприятиин коллектив нёдондо жэлэйнгээ түсэбые бүхы технико-экономическа талаарнь амжалтатайгаар бэелүүлээ һэн. Тиигэжэ жэлэй дүнгүүдээр түсэбһөө гадуур 305 мянган түхэригэй продукци худалдагдаа, товарна продукци гаргаха түсэб 102,5 процент дүүргэгдээ. Эдэ дүнгүүдээр үйлэдбэриин ургалтын дэбшэсэ 110, ажалай бүтээсын ургалта 103, 2 процент болоо.

Һайнаар эмхидхэгдэһэн социалис мүрысөөн, ажалаа эрхилэлгын түрүү онол аргануудые нэбтэрүүлгэ, хүдэлмэрилэгшэ бүхэнэй харюусалга, журамые дээшэлүүлгэ энэ амжалтануудаймнай эхин болоо гэжэ тэмдэглэлтэй.

Москва хотын Куйбышевска һунгуулиин округой һунгагшадтай болоһон уулзалга дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь К. У. Черненкын хэлэһэн үгэ ехэ оронойнгоо һалбаран хүгжэхын тула бүри эршэмтэйгээр, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллахыемнай зоригжуулна. СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын үдэрые нэгэдэлэймнай хүдэлмэрилэгшэд ажалай шэнэ бэлэгүүдээр угтаа һэн. Һунгалтые угтуулан, 90 хүдэлмэришэднай кварталай түсэбтэ даабарие хоёр һарын туршада бэелүүлжэ шадаа. Арад зоной һуудал байдалые һайжаруулан дээшэлүүлхэ тухай партиимнай ехэ анхаралда бидэнэй харюу энэ болоно. Тиихэдэ комсомолой организациин үүсхэлээр эмхидхэгдэһэн субботнигто [illegible] тонно [illegible] минган түхэригэй продукци гаргаабди. Субботнигто олоһон мүнгэнэйнгөө хубиинь эб найрамдалай жасада дамжуулаабди.

Предприятиин амжалтада 2-дохи цехэй А. С. Ковалева, Ф. Д. Ласточкина гэгшэдэй даадаг бригаданууда оруулһан хубита горитойхон байха. Эдэ бригаданууд хоёр һарын дүнгүүдээр мянга гаран түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур бүтээн гаргаа. 1983 оной эсэстэ цехэймнай коллектив предприяти доторой эрхим гэжэ элирүүлэгдээ һэн.

Оёдолой үйлэдбэриин «Туяана» нэгэдэлдэмнай арбан нэгэдэхи табан жэлэй дүрбэн жэлэй түсэбые дүүргэһэн 147 хүдэлмэрилэгшэ мүнөө тоологдоно. Бидэ тэдэнэрэй нэрые ехэ омогорхол, баяртайгаар дурдадагбди. Эдэ хадаа Бакаменскын филиалһаа Бадма Будаевна Папаева, нэгэдэлэй гол предприятиһаа Татьяна Ивановна Почерней, Тамара Игнатьевна Бруева болон бусад болоно.

Би гол предприятиин оёдолой 3-дахи цехтэ хүдэлдэгби. Манай цехэй ажалһаа предприятиимнай амжалта бага бэшээр дулдыдадаг. Тиимэһээ Буряадай АССР-эй 50 жэлэй нэрэмжэтэ цехэй коллективэй гаргаһан, түсэбһөө гадуур ажалай бүтээсэ нэгэ процентээр дээшэлүүлхэ продукциин өөрынь үнэ сэные 0,6 процентээр хямдаруулха гэһэн үүсхэлые һайшаан дэмжэнэбди. Энэ үүсхэл бидэндэ ехэ удха шанартай. Юуб гэхэдэ, тэрэниие бодото дээрэнь бэелүүлжэ шадабалнай, нэгэ хүдэлмэрилэгшэ, хэрбээ нёдондо 13379 түхэригэй продукци гаргадаг байгаа һаа, байгша ондо 14382 түхэригтэ хүргэжэ, тиигээд бүхэдөө коллективнай түсэбһөө гадуур 124 мянган түхэригэй олзо оруулха аргатай болоно.

Хоёр һарын дүнгүүдээр предприятиимнай коллектив бүхы технико-экономическа талаар түсэбөө дүүргээшье һаа, хэрэглэгдээгүй арга боломжо, нөөсэнүүдээ элирүүлхэ, тэрэнээ үйлэдбэриһөө зүбөөр тааруулан хэрэглэхэ, гэхэ мэтын шиидхэгдээгүй асуудалнууд дээрэ хүдэлжэ байна.

Ажалдамнай бага бэшэ бэрхэшээлнүүдшье ушардаг. Хэрбээ мүнөө баригдажа байһан эсхэлгын-бэлэдхэлэй цех ашаглалгада оробол, бүхы оёдолшодой хүдэлмэринь хэды хүнгэн болохо һэм. Тэрэ цех дотор бүхы бүдүүд эсхэгдэжэ, нэгэдэлэй филиалнуудта эльгээгдэхэдээ, хэдэн зуугаад метр бүд алмагдаха, арьбалагдаха гээшэб. Мүн лэ гаргадаг продукцимнай шанар эрид һайжарха зэргэтэй.

КПСС-эй XXVI съездын ба партиин ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө нэгэдэлэймнай хүдэлмэрилэгшэд бүхы арга боломжонуудаа, хэрэглэгдээгүй нөөсэ хүсэнүүдээ, бүхы хүсэ шадалаа, мэргэжэл шадабаряа зорюулхабди гэжэ «Туяана» нэгэдэлэй коллективэй зүгһөө мэдүүлнэбди.

Л. ВЕСОВА,
«Туяана» нэгэдэлэй оёдолшон-мотористка.

«...АЙ ҮЕЫН ХҮН»
...онкурсдо ерэһэн очерк

...ЙДАМТАЙ ХҮБҮҮН

бүхы юумые соносожо, шэбшэжэ һуухадамни, Вячеслав Бритиковэй хэлэһэн үгэнүүд, илангаяа «хүдэлмэришэнэй эстафетын» гуримаар хүдэлхэ гээшэнь толгой соопосм гарахаяа болеод байгаа һэн.

Ушарынь иимэ юм. Үнгэрһэн табан жэлэй эсэс багта Буряадай участогай транспортна барилгашад программа дотор хараалагдаһанай ёһоор гол түмэр замые 110 километртэ таталха аад, миил 67-до хүргэһэн байгаа. Үнөөхил рельс, шпаланууд, хүндэ техникэ дутажал байгаа һааб даа. Хүүргэнүүдые бодхоохо гэхэдэ, бетон болон түмэр хэрэгсэлнүүдэй комплектнүүд дутуугаар ерэжэ зобоохо.

Тиимэһээ арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ Буряадай участогай транспортна барилгашадай урда айхабтар орео, айхабтар харюусалгатай зорилго табигдаһан байгаа. Юундэб гэхэдэ, ганса жэлэй түсэбтэ программа дүүргэхэ бэшэ, харин гол харгы дээрэхи урда жэлэйнгээ дутагдалые хүсөөхэ ёһотой бологдоо бшуу.

Тиигэбэшье жэлэй эхинһээ хойшо ажал хэрэгынь урагшагүйдэбэ. Шпала дорохи шорой адхадаг механизаторнуудшье урагшаа ябаха юм бэшэ. Ашаа зөөдэг түмэр замшадшье нобшорно.

Эгээл энэ үедэ «Нижнеангарсктрансстрой» трестын коммунистнууд болон комсомолшууд «хүдэлмэришэнэй эстафетын» гуримаар хүдэлмэрилэе гэһэн үнэтэ үүсхэл гаргаа һэн.

Энэ гуримай ёһоор гансал бэе бэеэ дэмжэхэ, бэе бэедээ туһалха бэшэ, харин хамтын эдэбхи үүсхэл хүгжөөгдэхэ зэргэтэй. Тэрэнэй бригадын гэшүүдэй өөһэдэйнгөө үүсхэлээр заводуудта ошожо, өөһэдтэнь эгээл адли хүдэлмэришэ хүбүүдээр хөөрэлдэжэ, үгэеэ ойлголсожо ерэһэниинь дээрэ хэлэгшыемнай гэршэлхэ байха. Тэдэ хүбүүдэй нүхэдтөө хандаһан ушарынь аша үрзеэ харуулаал һэн: августын дүүрэхэ багта путеукладчик байраһаа хүдэлжэ, жэлэй дууһатар оройдоошье зогсонгүй ябаа бэлэй.

Зунай эхин һара бэлэй. Бүгшэм халуун гээшэнь. Амилханьшье бэрхэтэй. Тиигэбэшье һаань, пневматическа алхануудай тоншохо, крануудай юумэ үргэхэ, станци тээшэ шэглэһэн тепловозуудай хашхарха абяан таһаргүй. Тэд хүбүүд, юу хэлэхэб, хүдэлөөл һэн даа!.. Женя Самаринтай хөөрэлдэбэб. Юун тухай хэлсэхээ олоод лэ байгша һэмди. Женя... Евгений Самарин юу хээ бэшэжэшье туршадаг. Рассказуудыень уншаа һэм. Мүнөө түүжэ бэшэнэ. Эндэ иимэ һэтэрүүгээр хүдэлжэ байһандаал, бэшэдэгшье байжа болоо. Тиимэл байһан байха, ондоо байха аргань үгы.

Ахат Ситдиков—түс бригадын гэшүүн, коммунист. Хараха янзада, бултанһаа аха шэнги. Ехээр эсэһэн сусаһандаашье иимээр харагдажа магад. Хара самса дээгүүрнь гоожоһон хүлһэнэй сараа харагдана. Нэгэ забһар оложо, тэрээндэ дүтэлбэб. Вагончигой һүүдэртэ зогсобобди. Хүйтэн уһа уужа, ундаа харяаха зуураа бригадир тухайнь ярилдабабди.

...«Нижнеангарсктрансстрой» трестын парткомой секретарь Ратмир Петрович Мухаровтай 581-дэхи СМП-гэй звено суглуулгын баазада ошообди. Тэрэнэй бүхы коммунистнуудаа һайн мэдэдэгыень, хэнииешье зүбөөр сэгнэжэ шадахыень үнинэй тухайлдаг һэм. Ратмир Петрович замдаа иигэжэ хөөрэбэ:

— Слава Бритиков бусадһаа юугээрээ хүсэтэй гэшэб, оройшье ойлгодоггүйб. Хүсэтэйнь эли бшуу! Жэшээлхэд, Александр Бондарь хүнүүдэй сэдьхэлдэ гал аһаажа, дүлэ бадаргажа шададаг. Комиссарай шэнжэ тэрээндэ хүсэд бии. Харин Слава... БАМда хүдэлжэ байһан бидэнэй шэн габьяагаар гайхуулхагүйш. Эндэхи хүн бүхэн түрүүшын үдэрһөө үндэр зорилготойгоор ажаллана. Тэд Бритиков тухай хэлсэхэдээ, гансал шэн габьяа тухай хэлсэдэг. Гэбэшье хүн бүхэн хэды оролдобошье, эрхим бригадир боложо шадахагүйл. Коллектив гээшэ хүниие дэбжүүлхэдээ, һунгахадаа, өөһэдыень хүтэлбэрилхэ, урагшань дахуулха хүсэн гэжэ найдадаг. Вячеслав Бритиковые дэбжүүлээбди. Тиихэдээ юундэ олонһоо оложо, тэрэниие дэбжүүлһэнээ эли тодоор мэдэдэггүйбди. Энэ нүхэрнай нүхэдөө найдуулжа, этигүүлжэ шадаха ямар бэ даа нэгэ доторой ехэ хүсэтэй хүн. Тэрэниинь үгөөр нэрлэжэ, сэхэ хэлэхэнь бэрхэтэй байна,— гэбэ.

— Бригада соогоо списогээрээ дүшөөд хүн тоологдодогбди,— гэжэ һөөлдэнги хоолойгоор Ахат хөөрэбэ.— Харыт даа, тэдэ хүбүүдые! Ёһотойл баатарнууд гэшэ даа. Бригадань алдар суута Даваан дээрэ, 1979 ондо бүридхэгдөө һэн. Ганса баатарнууд, джигидүүд... Харин Славамнай—эгээл томо баатарнай гэшэ. Харахада, энэ нүхэрнай таршагар, жааханшье һаа, хубсаһаяа тайлахадань... Гайхалтай. Сула шадал шандаһан юм лэ,— гэбэ.

Вячеслав Бритиковые баатарай шэнжэтэй гэхэнь бэрхэтэй бэлэй. Июниин аяма бүгшэм халуунай үедэ һэмшье гэнгүй хүдэлжэ байхадань гайхаагша һэм. Зоригтойшье гээшэнь...

— Бригадирнай бултанһаамнай залуу юм,— гэжэ Ахат хөөрэхэ зуураа:—Харана гүт, решетко залгажа байһан хоёр хүбүүдые? Лаб лэ нютагайтнай байха. Доржо Бимба хоёр лэ Славаһаамнай дүү юм. Харин бригадымнай анхан байгуулагдахада, Славаһаа залуу хүн үгы һэн. Тиигээд эгээл залуугаа бригадираар нэгэ дуугаар һунгаһамнай гайхалтай. Юундэ гэжэ һанана гүт? Ажабайдал, энэ ажал хэрэгыемнай хэнһээмнайшье үлүүгээр мэдэдэг хадань гү? Бэшэ даа. Харин хэнһээмнайшье ехээр энэ хэрэгэй түлөө һанаагаа зободог байһандань һунгаабди, нүхэр корреспондент — гээд, урдаһаам сэхэ хараа һэн.

Тэрэ үдэр би аха дүү Доржо, Бимба Бадмаевуудтайшье уулзаа һэм. Сэлэнгын уужам талада түрэһэн тэдэ хоёр хүбүүд хэзээ нэгэтэ түмэр зам бариха тухай зүүдэлээшье аал даа? Байгал-Амарай түмэр зам тухай хэн уридшалан бодомжолтой байгаа бэ!

— Совет Армиин албанһаа бусамсаараа, бидэ БАМ ерээ һэмди,— гэжэ Доржо хүлһээ аршасагаан хэлээ һэн.— Тэрэ гэһээр туршажал ябагдана. Хоридохи зуун жэлэй агууехэ барилга дээрэ хүдэлхэ золтой байбабди. Бригадамнай һайн хүбүүд сугларанхай. Бригадиртаа дуратайбди. Хэрэг ажалгараашье, хэлэлэн үгөөрөөшье тэрэ бултыемнай һургадаг. Шашажа шалижашье байдаггүй, үсөөн үгэтэй хүн. Эгээл һайн талань гэхэдэ, хүниие хүндэлдэг хүн...

Дүрөэн часта халаанай һэлгэгдэхэдэ, Вячеслав Бритиковтэй үнөөхи вагонойнгоо һүүдэртэ дуугаралсабаб. Тэрэнэй халаанаа дүүргэһэн аад, удаадахи халаантай дахинаа үлэхэ болоһондоо гайхабаб. Даншье томонууд бэшэ аад, улайшаһан гарнуудыень харанаб. Һара, һалхинда, нюурынь хүрин-улаан боложо хүдэржэһэншье һаа, хүзүүниинь эдир наһаяа гэршэлжэ, нарин ута зандаа. Киирээ сабхитай хүлнүүдээ дуран соонь жиижэрхеод, гэдэргээ налайн амаржа һууна.

Вячеславай хөөрэхые шагнажа һуухадаа, өөр тухайнь лэ элдэб юумэ бодожо байбаб. Эдир залуу наһандаа ябаһан энэ хүбүүндэ хаанаһаа эмхидхэхы, элсүүлхы хүсэн, зориг шадабари олдобо гээшэб. Тэрэнэй бүдэхи хоолойн хүнэй сэдьхэлдэ этигэл, найдал түрүүлдэг нюусатай байһыень ойлгобоб. Энэ хүниие тон үнинэй таниха шэнги дулаахан, энэрхы сэдьхэл досоомни түрэхэдэл гэбэ. Энэ хүн заал һаа һайханаар дуу дууладаг ёһотой даа гэжэ юундэшьеб һананаб. Намда болон бусадташье мэдэгдээ, тайлбарилагдаагүй шэнжэ шанарнууд тэрээндэ үшөөл олон хэбэртэй.

Һүүлдэнь мэдэн гэһэймни, Вячеслав Бритиков тухай эгээл иимэ бодолнуудтай байһанаа аргентин уран зохёолшо-коммунист Рауль Ларра нүхэрнай хөөрөө һэн. Тэрэ үнгэрһэн зун тиишэ ябажа, Вячеславтай, тэрэнэй бригадатай танилсаһан байгаа.

Бритиковтэй танилсаһанайнгаа удаа хэһэн тэмдэглэлнүүд соомни иигэжэ бэшээтэй:

«Пензэдэ Железнодорожно техникум дүүргээ. Буряадай АССР-эй Мысовая станцида хүдэлхөөр эльгээгдэхэ болохо-доо, дуратай ерэһэн янзатай. Байгал тухай тэрэ үнинэй шэбшэдэг байшоо.

Удаань армиин албан. Аха дүү Бадмаевууд шэнгеэр БАМда һүүлээрнь ерээ. Түрүүшээр модо унагаалсаа, дархалаа. Бригадир болоһониинь гайхалтай бэшэ. Бригадынь хүбүүд булта бэрхэнүүд, ажалша гээшэнь, шэлэжэ олоһондол адли. Буряадай участогай дууһатар, шэтээрхинтэй уулзатараа, БАМ-даал хүдэлхэ ха юм. БАМ — тэрэнэй хуби заяан, жаргалынь!».

1982 оной март һарын нэгэ үдэр «Нижнеангарсктрансстрой» трестын 581-дэхи СМП-гэй звеносборочно баазын замай монтернуудай бригадир Вячеслав Бритиков ВЛКСМ-эй ЦК-гай бюрогой шиидхэбэреэр Ленинскэ комсомолой лауреадай нэрэ зэргэдэ хүртөө һэн. Слава тэрээн тухай тэрэ үдэр дуулаадүй байгаа. Юундэб гэхэдэ, тэрэнэй ажабайдалда баһа нэгэ ехэ үйлэ хэрэг боложо байгаа. — Вячеслав Бритиков Советскэ Союзай Коммунис партиин гэшүүндэ абтаа.

Уданшьегүй Вячеславтай бидэ уулзажа, хоёр дабхар баярыень хубаалдаа һэмди.

— Ашаамни, магад, хоёр дахин хүндэ болобо, — гээд олон үгэгүй Слава хэлэхэ зуураа, — тээд бишье баһа энэ зэргээр хүсэтэй болобо бэзэб. Тиимэһээ, хүбүүдни, хүдэлзе, үшөөл шангаар туршая!— гээ һэн.

Иимэл даа хүнэй хэзээдэшье, ямаршье сагта найдамаар хүбүүн, БАМ-ай барилгашан Вячеслав Бритиков.

С. БУХАЕВ,
журналист.

Мүнөө үедэ Буряад ороной хото, хүдөө нютагуудаар дүн хамта хатар, дуунай 68 ансамбль, хоор болон театрнууд арадай гэһэн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй юм.

Уран һайханайнгаа, бэлиг шадабаринингаа талаар тэдэнэй хүгжэлтэ, дэбжэлтые тодорхойлхо харалга байгша оной февраль һараһаа эхилжэ, апрель гаратар республика дотор үнгэргэгдэхэ гэжэ соносхогдоо һэн. Нютаг нютагуудтахи арадай уран бэлигтэнэй хүгжэлтые харалга хадаа ажалшадые коммунис үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ехэ нүлөө үзүүлхэ зэргэтэй. Харалгануудые үнгэргэхэ республиканска түсхай жюринүүд эмхидхэгдэнхэй.

Арадай уран бэлигэй бүхэсоюзна харалга

ХҮДӨӨДЭ ҮРГЭЛЖЭЛҺӨӨР

Дэрээнэй арадай театрай сценэ дээрэ Жан Балданов, Людмила Балданова гэгшэд уран бэлигээ хурсадхаа. Мүнөө эдэ нүхэд Н. Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын академическэ театрай мэргэжэлтэ артистнууд болонхой.

1977 ондо Дэрээнэй театрай коллектив Шэтэ хотодо үнгэргэгдэһэн арадай уран бэлигэй Бүхэсоюзна фестивальда хабаадалсажа, лауреадай нэрэ зэргэдэ, фестивалиин ехэ алтан медальда хүртөө һэн.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай илалта түйлаһаар алдарта 40 жэлэй ойе угтуулан, мүн тоглоогдоһоор 25 жэлэйнгээ ойе тэмдэглэн дурсагдагша театр һаяхан Б-М. Пурбуевай «Талын басаган» гэжэ зүжэгөөр харалгаяа амжалтатайгаар үнгэргэбэ. Түс зүжэгые театрай режиссер Жамьян Борбонов найруулан табяа.

* * *

ХУРАМХААН. Дэрээнэй арадай театрай байгуулагдаһаар 25 жэлэй ой һаяхан гүйсэбэ. Тэрэниие эмхидхэн байгуулха хэрэгтэ мүнөө үедэ Уланхаанай совхозой директорээр ажаллажа байдаг, Буряадай АССР-эй, Россин Федерациин соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ Владимир Цыдыпович Баторовай онсо габьяа ехэ юм.

1959 ондо түс театр Ц. Шагжинай «Будамшуу» гэжэ зүжэг анха түрүүшынхеэ амжалтатайгаар табижа, нютагайнгаа улад зоной уран бэлигые хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ туһа нэмэри оруулһандаа арадай гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртөө бэлэй. Тэрэ сагһаа хойшо Дэрээнэй арадай театрай сценэ дээрэ Ц. Шагжинай «Түрүүшын жэл», «Хабарай дуун», «Тангариг», «Шүдхэртэй сүндүүг», «Ногоон саарһан», Ц-Д. Дондоковагай «Дабһанай амтан», Б-М. Пурбуевай «Сасуутан», Монголой драматург Ойдобой «Далан худалша» болон бусад авторнуудай зүжэгүүд, концертнүүд, нэгэ акттай пьесэнүүд гэхэ мэтэ табигдаһан байна.

* * *

ХЭЖЭНГЭ. Районой соёлой байшангай дэргэдэхи «Ургы» гэжэ хатар, дуунай ансамблиин харалга эндэ үнгэрөө. Дурсагдагша коллективэй уран һайханай хүтэлбэрилэгшэ Дулма Доржиева, хормейстер Светлана Намжилон, балетмейстер Светлана Танхаева гэгшэд харалгынгаа программын һонирхолтой байхын тула ехэ эдэбхи оролдолгоёо элсүүлһэн байна. Эндэ совет мэдээжэ композиторнууд Д. Шостакович, В. Мурадели болон манай республикын Ч. Павлов, Ю. Ирдынеев, Г. Дашапылов болон бусад композиторнуудай, мүн буряад, ород арадай дуунууд олоор гүйсэдхэгдөө, мүн «Манда эб найрамдал хэрэгтэй» гэһэн хүгжэмтэ хатарай композици харуулагдаа.

Жюрин хүдэлмэридэ республикын хоорой бүлгэмэй харюусалгата секретарь, Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ Н. Дамиранов, мүн лэ республикын соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ, Улаан-Үдын П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищиин директор В. Елбаев болон арадай уран бүтээлэй, соёл-гэгээрэлэй хүдэлмэриин республиканска научно-методическа түбэй мэргэжэлтэд хабаадалсаа.

* * *

ЗАГАҺАТА. Хэжэнгын районой энэ нютагай соёлой байшангай дэргэдэхи хатар, дуунай «Тэрэнги» гэжэ ансамблиин уран һайханай хүтэлбэрилэгшэ Дарима Санжиева, хормейстер Дэнсэма Цыденов- балетмейстер Баярма Чимитцыренова болон концертмейстер Геннадий Доржиев гэгшэд коллективэйнгээ харалгада муу бэшээр бэлдэһэн байба.

«Тэрэнгиин» программада оруулагдаһан Ж. Батуевай, Б. Ямпиловай дуунууд, «Амаршалгын», «Якутяночка» болон молдаван хатар, буряад ёохор гэхэ мэтэ харагшадта халуунаар угтагдаа.

* * *

ЗЭДЭ. Эндэхи Алцагай хүдөөгэй соёлой байшангай дэргэдэхи фольклорно «Дэбэсэнэм» гэжэ ансамблиин харалга боложо, нютагай улад зон хужарлан хараба. Республика соогоо суутай болоһон дурсагдагша ансамблиин уран һайханай хүтэлбэрилэгшэ Георгий Ринчинович Осоров коллективэйнгээ программада хуушанай уянгата дуунуудые олоор оруулһан байба.

* * *

УЛААН-ҮДЫН хүдөөгэй районой Ехэ-Куналейн эмээшэгүүдэй арадай фольклорно хоорой коллективые Александр Иванович Рыжаков амжалтатайгаар хүтэлбэрилдэг юм. Республикаһаа холо саагуур мэдээжэ болоһон энэ хоорой коллектив шэнэлэгдэһэн программаараа һаяхан нютагайхидаа һонирхуулба.

Һаяар Яруунын районой соёлой байшангай дэргэдэхи «Яруuна», Мухар-Шэбэрэй районой соёлой байшангай хатар, дуунуудай ансамбльнууд харагшадайнгаа урда тоосоото концертнүүдые үгэхэ байна.

Е. ЗОРИКТУЕВА,
РНМЦ-гэй арадай уран бүтээлэй таһагые даагша.

АЖАЛШАДАЙ БЭШЭГҮҮД

ЭХЫН ҺУРГААЛ

Саян үндэр уулын сасаг намаата хормойдо Хуурай-һубаг гэжэ нютаг оршодог. Долсон Цыбиковна Башинова тэрэ нютагай эгээл баян намтартайшуулай тоодо орохоор болонхой ёһотой. Юундэб гэхэдэ, тэрэмнай наһанайнгаа амаралтада гараһаар үнихэн болоо. Түрэл колхозойнгоо байгуулагдахаһаа хойшо амарангүй хүдэлжэ ябаһан хүн гээшэ. Юрэдөө, Долсон Цыбиковнае бүхы наһаяа мал ажалда зорюулһан хүн гэбэл, алдуу болохогүй байха.

Зүгөөр би эндэ тэрэнэй ажалай намтар тухай хөөрэхэеэ һанана бэшэб. Харин гарай табан хургандал адли дүрбэн тэгшэ бэрхэ хүбүүдые хүмүүжүүлһэн тушаадань хэлэхэ хүсэлтэйб. Үхибүүдэйнь эгээл аха заха Баир хүбүүниинь Буряадай хүдөө ажахын институт дүргээд, Яхадай АССР-тэ ветеринараар ажаллана. Хоёрдохи хүбүүн Бадмажабынь багшын дээдэ һургуули түгэсхөөд, мүнөө Шэмхын 8 жэлэй һургуулиие хүтэлбэрилнэ. Александр — мүн лэ багша. Саяниинь баһа ветеринар болохо гэжэ, табадахи курсда һуража ябана. «Бүхы хүбүүд сооһоонь Саяниинь хэнһээшье ехээр эхэтэеэ фермэдэ хүдэлэлсэдэг байгаа. Малда дуратай һэн. Тиимэһээ ветеринар болохо гэжэ ябана ёһотой», — гэжэ Буряадай АССР-эй габьяата малшан Б. Д. Бузаев хөөрөө һэн.

Эхын эгээл бага хүбүүн болохо Жамсаран мүнөө армида алба хэнэ. Эхэ одхон хүбүүгээ эрхэлүүлжэ, оромыень алдуулаагүй юм. Жамсаран тэрэниие мэдэһэндэл ехэ бэрхэ, хүдэлмэришэ хүбүүн болоо һэн. Һургуулида һуража ябахадаа, үйлэдбэриин бригадада ходо хүдэлдэг байгаа. Һайшаал магтаалдашье хүртэдэг һэн.

Богонёор хэлэхэдэ, аяар табан хүнүүдэй хүлыень дүрөөдэ, гарыень ганзагада хүргэхэ гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ. Хүбүүд гээшэмнай шангахан лэ һургаалтай байха ёһотой. Харин тиихэдэ Долсон Цыбиковнагай табан хүбүүд бултадаа ямар һайнууд, бэрхэнүүд гээшэб. Эндэ тэдэниие хүн болгоһон эхын габьяа аргагүй ехэ. Иимээр үхибүүдээ хүмүүжүүлһэн эхэнүүдтэ ёһотойл һайхан соло дуудуулмаар байдаг лэ.

Б. БИРБАЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: табан хүбүүдэй эхэ Д. Ц. Башинова.

ТАСС — АПН
ХИЛЫН САНАҺАА

ДЭЛХЭЙН ЭКОНОМИКЫН АСУУДАЛНУУД

ЖЕНЕВЭ. ЮНКТАД-ай соведэй эндэ боложо байһан сесси дээрэ зүблэхэ зүйлэй гол асуудалнуудаар дэлгэрэнгы хөөрэлдөөнүүд болобо.

ЮНКТАД-ай генеральна секретарь Г. Кореа уласхоорондын худалдаа наймаанай асуудалнуудта зорюулагдаһан хөөрэлдөөнүүдые нээхэдээ, нефть худалдагшадай бүлэгтэ ородоггүй гурбадахи дэлхэйн оронуудай хамтын үрэ шэри һүүлэй арбан жэлэй хугасаа соо 160 миллиардһаа 700 миллиард доллар хүрэтэрөө ургаа гэжэ тэмдэглээ. Гэбэшье 1980 ондо ЮНКТАД-ай соведэй хараалһан хэмжээ ябуулганyyдай программа бэелүүлхые баруунай урьһаламжа үгэдэг оронууд яаранагүй. Энээнтэй дашарамдуулан, Латинн Америкын гүрэнүүд экономическа ба социальна ехэ хүндэ хүшэр байдалда ороод байна гэжэ Эквадорой делегат М. Алеман мэдүүлбэ.

СРВ-гэй түлөөлэгшэ Нгуен Тыонг үгэ хэлэхэдээ, бусад оронуудай дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсахын тула США-гай үргэнөөр хэрэглэдэг худалдаа наймаанай хизаарлалгануудые, экономическа элдэб хашалта харшануудые эрид буруушааба.

Уласхоорондын экономическа асуудалнуудые шиидхэлгэдэ бүхы оронуудай адли тэгшэ арга боломжотой байхынь тула, зонхилолгын онол аргануудһаа империализмын хододоо арсахын тула дэлхэйн экономикые үрэ түгэсөөр хүгжөөхэ шухала гэжэ ДРА-гай түлөөлэгшэ Мухаммед Акбар Керад тэмдэглээ.

СССР-эй түлөөлэгшэ М. С. Панкин бүлэг социалис оронуудай үмэнэһөө пленарна заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, адли тэгшэ эрхын, демократическа үндэһэ һуури дээрэ уласхоорондын экономическа харилсаае шэнэдхэн хубилгахын түлөө, уласхоорондын экономическа үнэн зүб ёһо гурим тогтоохын түлөө СЭВ-эй оронууд тодорхойгоор, шууд сэхээр тэмсэнэ гэжэ һануулһан байна. Экономическа харилсаануудта этигэл найдалые хүгжөөлгэ дэлхэйн худалдаа наймаанай хүгжэлтын бусад шухала нүхэсэл болоно. Буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые зогсоохын, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хуряахын түлөө хүгжэжэ байгаа оронуудтай хамта тэмсэхые шиидэнхэй байһанаа социалис гүрэнүүд мэдүүлнэ.

ФИДЕЛЬ КАСТРЫН ХӨӨРӨӨН

НЬЮ-ЙОРК. Кубын Компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, Кубын Республикын Гүрэнэй Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Фидель Кастро «Нэрейд» журналда интервью үгэбэ. Тэрээн соогоо Кубын революциин хүтэлбэрилэгшэ уласхоорондын оршом соо Рейганай захиргаанай бэелүүлжэ байһан эзэрхэг түрэмхэй, булимтархы хараа шэглэлые эрид буруушаагаа.

«США өөһэдыгөө революционно оронуудай дайсан гэжэ соносхоно»,—гээд Ф. Кастро мэдүүлбэ. «Энэ тэрэ оронуудай революционно харaa шэглэлээр дабшангүй, бусад оронуудтай холбоо барисаагаа таһалхын тула, өөһэдыгөө худалдахынь тула, гансал тэдэнэртэ ашатай туһатай эрхэ байдал байгуулхын тула эрилтэнүүдые табина». Булимтархы, дээрэлхы, хара амяа хараһан ябуулгануудые Вашингтон үүсхэнэ гэжэ гэмнэхэ зуураа бүхы түүхэ соогоо Холбоото Штадууд олон тоото «хэрзэгы муухай ябуулгануудые» үүдхээ гэжэ Ф. Кастро һануулба. Мексикын газар дайдые булимталга, Панамын хоолойе ба Пуэрто-Рикые эзэмдэлгэ, Карибска бассейнэй ба Түбэй Америкын үгытэй ядуу, бага, һулаар хүгжэһэн олон оронуудта эсэргүү харата муухай ябуулганууд, Вьетнамдахи дайн, Гренадада добтолго гэхэ мэтые энэ талаар дурдалтай. Иимэ жэшээнүүдые саашаданьшье тооложо болоно.

ХӨӨРЭЛДӨӨНЭЙ ДҮНГҮҮД

СОФИ. Варшавска Договорой гэшүүн-гүрэнүүдэй Прагадахи Политическэ Деклараци, социалис оронуудай партиина ба гүрэнэй хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшадай Москвада болоһон уулзалгада хабаадагшадай Хамтын мэдүүлгэ дотор найруулагдаһан дурадхалнуудые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхые Болгари болон Румыни оролдоно. Эдэ дурадхалнууд буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые зогсоохо, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хуряахын тула бодото үндэһэ һуури табиха байна гэжэ хани ёһоной албанай хэрэгээр Болгарида ерэһэн РКП-гэй Генеральна секретарь, СРР-эй президент Н. Чаушеску болон БКП-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, НРБ-гэй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Т. Живковэй хөөрэлдөөнүүдэй, уулзалгануудай дүнгүүд тухай эндэ толилогдоһон мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ.

Американ ядерна шэнэ ракетэнүүдые тараан тодхоһонһоо уламжалан, уласхоорондын байдалай, илангаяа Европодохи байдалай эрид муудаһан ушартай дашарамдуулан, һанаагаа зобожо байһанаа хоёр тала мэдүүлбэ. Энэнь харюугай хэмжээнүүдые абахыень СССР-ые баадхаа. Уласхоорондын байдалые һайжаруулхын тула эб найрамдалта бүхы хүсэнүүдэй хүсэлэл оролдолгонуудые эдэбхижүүлхэ шухала гэжэ хоёр ороной хүтэлбэрилэгшэд тэмдэглээ.

Бангладешэй шэнэ премьер

ДАККА. Атаур Рахман Хана Бангладешэй шэнэ премьер-министрээр томилогдобо гэжэ эндэ хуулитаар соносхогдобо. Тэрэ Политикын ба парламентын шэнэ министерствые мүн лэ толгойлдог юм.

МНРП-гэй ЦК-гай ТОГТООЛ

УЛААН-БААТАР. В. И. Ленинэй түрэһөөр 114 жэлэй ойдо зорюулагдаһан бүгэдэ арадай коммунис субботник үнгэргэхэ тухай тогтоол Монголой Арадай-революционно партиин Центральна Комитет баталан абаба. Ажалай бүгэдэ арадай энэ һайндэрые үйлэдбэриин шэнэ амжалтануудаар угтаха гэһэн уряатайгаар Хүбсэгэл аймагай, ниислэл хотын промышленна предприятинуудай ажалшадай, республикын арадай ажахын бусад ажалша коллективүүдэй патриотическа үүсхэлые МНРП-гэй ЦК һайшаагаа.

Энэ жэлэй заншалта субботник эгээл үндэр бүтээсэтэ ажалай, үйлэдбэриин ашаг үрын ба продукциин эрхим шанарай үдэр болохо ёһотой гэжэ документ дотор тэмдэглэгдэнэ. Тэрэ Советскэ Союзай ба аха дүү бусад социалис оронуудай арадуудтай Монгол арадай эбдэршэгүй хани барисаатай, нилгта жагсаалтай байлгын гэршэ, социалис байгуулалтын хэрэгтэ МНР-эй түйлаһан ехэ амжалтануудай үрэ дүн болохо ёһотой.

Санатори - профилакторинуудай худэлмэрилэгшэд болон профсоюзуудай эдэбхитэдэй республиканска зублөөн Улаан-Удэ хотодо hаяхан үнгэргэгдэбэ. Тэндэ облпрофсоведэй гүрэнэй социальна страхованиин таhагые даагша А. А. Жирякова «Ажалшадые элүүржүүлхэ талаар үнгэргэшэ жэлэй худэлмэриин дүнгүүд ба байгша оной шэнэ зорилгонууд» гэhэн элидхэл хэhэн байна.

Совет хүнүүдэй элүүр энхэ байлга хадаа ороноймнай шухалын шухала асуудалнуудай нэгэн болодог юм. hүүлэй хэдэн жэлэй туршада Коммунис парти, Совет правительство, ВЦСПС ажалшадай элүүрые хамгаалха ба бэхижүүлхэ талаар хүдэлмэрые, мүн тиихэдэ санаторно-профилакторинуудые улам үргэдхэхэ, тэдэнэй худэлмэриин ашаг үрые саашадань бүри hайжаруулхаар тусхай тогтоол баталан абаhан байна. Гүрэнэй социальна страхованиин бюджэдhээ hомоологдохо мүнгэн жэл бүри дээшэлнэ. Жэшээлбэл, гансал үнгэрэгшэ жэлдэ түлөөhэгүй путевкэнуудаар 30 мянга гаран хүн гэхэ гү, али 1982 оноймхитой сасуулбал, 4 мянгаар олон хүн амаржа, бэеэ аргадуулhан байна.

Профсоюзуудай профилакторинууд санаторно түхэлэй аргалалгын, hэргылэмжын эмхи зургаанууд hэн тула худэлмэришэд болон алба хаагшадые ажалhаань hаатуулангүйгөөр бэеынь тамирые шангадхаха зорилготой. Республикымнай санатори - профилакторинууд илангаяа hүүлэй жэлнүүдтэ хүгжэжэ байнхай. Тэдэнэй материально-техническэ бааза ходо hайжаржуулагдана. Эмнэлгын болон физиотерапевтическэ аргалалгын шэнэ комплекснууд жэл бүри ашаглалгада оруулагдана. Тиигэжэ 1040 hууритай 18 санаторидо 11 мянганhаа үлүү ажалшад нёдондо амараа.

Амжалта, түйлалтануудые тоолохо зуураа ушарhан дутуу дундануудые элидхэлшэ тогтоон байна. Үйлэдбэриин прибор бүтээлгын нэгэдэл, «Бурятгеологиин», хүүргын түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдэй Улаан-Удын болон Таловкын заводууд, кондитерскэ фабрикануудай нэгэдэлэй профсоюзна комитедүүд, захиргаанууд, санатори-профилакторинуудые хүгжөөхэ талаар ёhотой анхарал хандуулнагүй. Автомобильна транспортын ба шоссейнэ харгын, нютагай промышленностиин ба ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалгын предприятинуудай худэлмэрилэгшэдэй профсоюзуудай санаторинуудай хангалга урдаа табигдаhан зорилтэдээ хүрэнэгүй. Хүдөө ажахын, ой модоной, саарhанай болон модо болбосоруулгын промышленностиин, барилгын ба барилгын материалнуудай промышленностиин худэлмэрилэгшэдэй профсоюзуудай обкомуудай 25 — 50 hууритай элүүржүүлгын эмхи зургаануудай үргэдхэлгые унжагайруулна гэжэ элидхэлшэ онсолон тэмдэглэнэ.

Санатори-профилакторинуудай хэр аша үрэтэйгөөр ашаглагдажа байhан тушаа элидхэлшэ тогтоходоо, авиационно заводой «Здоровье» (ахамад врачынь А. И. Игумнова), электростанцинууд ба электротехническэ промышленностиин худэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой «Энергетик» (ахамад врачынь Е. К. Давыдова), нарин сэмбын комбинадай «Челночок» (ахамад врачынь Р. Д. Попова) гэжэ профилакторинуудай арга боломжонуудые профсоюзай комитедүүд болон медицинын худэлмэрилэгшэд хүсэд дүүрэнээр хэрэглэнэгүй гэжэ хэлээ.

hүүлэй хоёр жэлэй туршада элүүржүүлгын олон эмхи зургаануудай материально-техническэ бааза илангаяа hайжарhан. Тиихэдэ хэжэнэ тусхай шэглэлтэй шэнэ таhагуудые нээhэн, медицинын мүнөө үеын аппаратура болон хэрэгсэлнүүдээр хангалга дээшэлhэн байна. 1983 ондо санатори-профилакторинуудай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ «Энергетик» гэжэ профилакторин коллектив илажа гараа. «Энергетигтэ» медицинскэ, 10 гаран кабинет хүдэлнэ. Ушар аргалга, илангаяа массаж гэхэ мэтэ элүүржүүлгын элдэб онол аргануудые хэрэглэнэ. Профилакторидо байгшад диетын ёhоор эдеэлнэ, долоон хоноhон эдеэ хоолой зүйлнүүдэй картотекэ хэгдэнхэй. Арга-луулжа байгшадай 30 процентнь диетын ёhоор хоолуулагдана.

Элидхэлые зубшэн хэлэлгэдэ 13 хүн хабаадаа. Автомобильна транспортын ба шоссейнэ харгын худэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой түрүүлэгшэ А. Ш. Ербатков үгэ хэлэхэдээ, профилакторинууд түхэрэн жэлэй туршада зубөөр худэлэгэхэ, тусхай албан зургаануудта, предприятинуудай мэдэлтэй санаторинуудые ашаглалга ба заhабарилга тушаа асуудалаар Ильинкын санаторийн худэлмэри дээрэ тогтон хөөрөө. Авиационно заводой «Здоровье» гэжэ профилакторин ахамад врач А. И. Игумнова элүүржүүлгын болон hэргылэмжын худэлмэриин ехэ аша үрэтэй байhан тухай тэмдэглэбэ. Зүүн Сибириин технологическа институдэй ректор Д. Ш. Фролов, ахамад врач Н. Д. Банзаракшеевэй хүтэлбэрилдэг студентнэрэй «Юность» гэжэ профилакторин худэлмэри тухай хөөрөө.

Зублөөнэй түгэсхэлдэ, облпрофсоведэй түрүүлэгшэ А. Д. Чукаев нёдондоной социалис мүрысөөндэ шалгаршадта дамжуулагдаhан Улаан туг, вымпелнүүдые болон грамотануудые барюулаа. Суглараашад санатори - профилакторинуудай худэлмэрилэгшэд 1984 оной социалис үүргэнүүдые баталан абаhан байна.

Р. ЦЫРЕНОВА,
облпрофсоведэй инструктор.

АЖАЛШАДАЙ ЭЛҮҮР ЭНХЫН ТҮЛӨӨ

КОНКУРСЫН ДҮН ГАРГАГДАБА

Манай республикын баян дайдада,ой тайга соогуур, нуга сабшалан дээгүүр арадай ажахыда шухала хэрэгтэй олон янзын ургамалнууд дайралдадаг. Эдэнэй ехэнхинь эм домто ургамалнуудай бүлэгтэ сэхэ хабаатай. СССР дотор медицинын промышленностиин үйлэдбэрилэн гаргадаг бүхы аргаламжын препарадуудай 50 процентнь эм домто ургамалнуудаар бүтээгдэдэг гээшэ. Ургамалнуудаар хэгдэhэн эмүүд зүрхэ-hудаhанай, нервнэ, хотын болон бусад элдэб үбшэ аргалхада хэрэглэгдэнэ. Нохойн хоншоорой жэмэс поливитаминай концентрат гэжэ нэрлэгдэнхэй. Юуб гэхэдэ, энэ эм домто ургамал витамин «С» бүтээлгэдэ оролсоно, «С» витамингүйгөөр хүн амидаржа шадахагүй ха юм.

hүүлэй жэлнүүдтэ Буркоопсоюзай коопзверопромхозууд алирhанай набшаhа, хуhанай гүлгэ, нохойн хоншоор, долоогоно, мойhон болон арбаад элдэб түрэлэй ургамалнуудые бэлэдхэжэ, медицинын промышленностиин хэрэглэмжэдэ эльгээдэг болонхой.

Арадай ажахыда хэрэгтэй ургамалнуудые суглуулхадаа, байгаалиие хамгаалга — бүгэдэ арадай хэрэг гэжэ мартажа оггошье болохогүй. Тиимэhээ ургамалай эхэ таhалжа, үндэhэтэйнь ходоро татаха гээшэ ехэ хорюултай юм. Тэрэниие суглуулдаг газараа жэл бүхэндэ hэлгэжэ байха шухала. Тиигээгүй hаа эндэ үнэтэ ургамал хожомоо ургахаяа болишохо бшуу.

Хуhанай гүлгэ суглуулха эгээл таатай зохид хаhа хабар болоно. Хэрбээ энээнhээ хожомдожо суглуулбал, досоохи хоншуу үнэртэй, дабирхайтай бодосуудынь охигүй боложо, hуларшаhан байдаг. Хуhанай гүлгэд дабирхай, эфирнэ тоhон гэхэ мэтэ бодосуудаар баян.

Алирhанай набшаhа хабартаа бэлэдхэхэдэ hайн. Алирhанай набшаhан соо хэдэн янзын кислота, глюкозид, арбужин гэжэ бодосууд бии.

hархяаг, алирhан, жэмэс болон эм домто ургамалнуудые ехээр, hайн шанартайгаар суглуулха энэ хэрэгтэ залуушуулые олоор хабаадуулха зорилготойгоор ВЛКСМ-эй областной комитет, Буркоопсоюзай правлени 1983 ондо республика дотор тусхай конкурс соносхоо hэн.

hаяхан энэ конкурсын дүн гаргагдаба. Конкурсдо 2 техникум, дээдэ 1 hургуули, 1 училищи, дунда 10 hургуули хабаадаа. Алирhа, жэмэс, hархяаг, хушын hамар болон эм домто ургамалнуудые түүлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадахадаа, эрхим амжалта туйлаhанайнгаа түлөө ВЛКСМ-эй Буряадай областной комитедэй болон Буркоопсоюзай правлениин тогтоолоор Улаан-Үдын кооперативна техникумдэ Хүндэлэлэй грамота, 150 түхэригэй хэмжээнэй нэгэдэхи мүнгэн шан барюулагдаба. Энэ техникумэй hурагшад 11.260 килограмм тангалай үбhэ (папоротник) түүhэн юм.

100 түхэригэй хоёрдохи мүнгэн шанда Зүүн Сибириин соёлой институт хүртэбэ. Энэ институдай студентнэр Түнхэнэй коопзверопромхоздо 1500 килограмм хушын hамар, 337 килограмм hархяаг, 245 килограмм жэмэс тушааhан байгаа.

Улаан-Үдын лесотехническэ техникум 70 түхэригэй гурбадахи мүнгэн шан абаба. Энэ техникумэй hурагшад 2056 килограмм эм домто ургамалнуудые суглуулаа юм.

Энээнhээ гадна, Баргажанай болон hүбын дунда hургуулинуудта тус бүридэнь урмашуулгын 50 түхэригэй мүнгэн шан барюулагдаа.

Эм домто ургамалнуудые суглуулха үедэ залуушуулай ударидагша ябаhан Улаан-Үдын кооперативна техникумэй багша Л. Н. Корман, Зүүн Сибириин соёлой институдай студент В. К. Васильев, Улаан-Үдын лесотехническэ техникумэй багша Н. Ц. Цыбикова, Баргажанай дунда hургуулиин багшанар О. С. Огнева, И. И. Жиглова, Г. А. Сацукевич, hүбын дунда hургуулиин багшанар Е. В. Козулина, Г. К. Франтенко гэгшэд 30 — 30 түхэригэй мүнгэн шанда хүртэбэ.

Хэнhээшье ехээр алирhа, жэмэс, hархяаг, эм домто ургамалнуудые суглуулhан Улаан-Үдын кооперативна техникумэй hурагшад В. Пурбуева, Л. Гармаева, С. Иванова, А. Цырендашиева, Улаан-Үдын кооперативна техникумэй hурагшад Н. Аюшеев, С. Уюева, Т. Кузнецова, Л. Петров гэгшэдтэ Роспотребсоюзай правлениин тогтоолоор тус бүридэнь 50 түхэригэй мүнгэн шан барюулагдаа.

Республика дотор эмхидхэгдэhэн конкурсдо эдэбхитэйгээр хабаадажа, Буркоопсоюзай бэлэдхэлэй конторонуудта, коопзверопромхозуудта алирhа, жэмэс, hархяаг болон эм домто ургамалнуудые элбэг ехээр тушаахыетнай зунайнгаа амаралтын үедэ пионернүүдые, ажалай семестрын хаhада студентнэрые уряалнабди.

М. ГЫЛЫКОВ,
Буркоопсоюзай коопзверопромхозуудай трестын охотовед.

Гарай болон дурасхаалта бэлэгүүдэй Улаан-Үдын туршалгын заводто угалза хээтэй хубсаhа хунар бүтээдэг уран гартай оёдолшод, нэхэгшэд олон юм. Тэдэнэй нэгэн—комсомол басаган Любовь Лабозина үетэн нүхэдэйнгөө дундаhаа үндэр бүтээсэтэ ажалаараа мэдээжэ болонхой. Тэрэ hара, квартал бүринигөө даабари хоёр дахин үлүүлэн дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Любовь Лабозина.
В. МУЛЛЕРАЙ фото.

ДУУНАЙ hАЙНДЭР

Фашис Германиие совет арадай илаhаар 40 жэлэй ойдо зорюулагдаhан дуунай, хоорой коллективүүдэй болон залуу дуушадай конкурс-харалга Хэжэнгын районой соёлой байшан соо үнгэргэгдэбэ.

Энэ дуунай hайндэртэ хабаадаhан 300 гаран хүбүүд, басагадай дуунуудые эрилтэ ехэтэй жюри шагнажа, эрхимүүдэйнь эрхимүүдые элирүүлээ. Тусхайлбал, республикын хоорой бүлгэмэй түлөөлэгшэ Н. Б. Дамиранов, Улаан-Үдын хүгжэмэй училищиин директор В. Б. Елбаев, РНЦМ-гэй ахамад методист Д. Дондокова, районой соёлой таhагые даагша Л. В. Лоскутникова, партиин райкомой таhагые даагша А. А. Аюржанаев болон бусад конкурс-харалгын жюрин бүридэлдэ ороо.

Хоорой коллективүүдэй дунда уран hайханай хүтэлбэрилэгшэ Д. З. Хамисовагай ударидадаг Хэжэнгын дунда hургуулиин хоор гүйсэдхэхы бэлиг шадабаряараа шалгарба. Тиихэдэ Хэжэнгын интернат hургуулиин (хүтэлбэрилэгшэнь Ц. Намжилон), Могсохоной хүдөөгэй соёлой байшангай хоорой коллективүүд конкурсын хоёрдохи, гурбадахи hууринуудта гараа.

М. Глинкын «Венецианска hүнинүүд» гэжэ романс, буряад арадай «Эжымни» гэжэ дуу эрхим hайнаар хангюурлаhан Хэжэнгын интернат hургуулиин басагадай дуунай ансамбль районой дуушадай бүлэгүүдэй дундаhаа шалгарhан байна.

Эдэрмэгэй хүдөөгэй соёлой байшангай хүдэлмэрилэгшэ Жаргалма Гармаева буряад арадай «Манай кавалери» гэжэ дуу ирагуу зохидоор гүйсэдхэжэ, конкурсын нэгэдэхи hуурида гараа. Могсохоной совхозой түлөөлэгшэд Б. Санжижапов Н. Будаева хоёр шалгаржа, хоёрдохи, гурбадахи hууринуудые эзэлээ.

Дуунай hайндэр болоhон конкурс-харалгада илагшадта болон шалгарагшадта үнэтэ бэлэгүүд, дурасхаалта вымпелнүүд, Хүндэлэлэй грамотанууд барюулагдаа.

Б. ЛАЙДАПОВ.

ХУЖАРЛАН ХАРАБА

Үнгэрhэн субботын үдэр Кабанскын районой Выдрино тосхоной соёлой байшан соо арадай театрай гэшүүд шэнэ зүжэг табиба. Артистнууд харагшадай үзэмжэдэ Григорий Михаленкын зохёоhон «Милый Эп» гэжэ зүжэг табяа.

Выдринэй арадай театрай коллектив hүүлэй жэлнүүдтэ ашаг үрэ ехэтэйгээр хүдэлнэ. Эдэнэр hүүлэй гурбан жэлэй туршада репертуартаа олон зүжэг оруулhан байна. Артистнуудай коллектив олод, совет драматургнуудай зүжэгүүдые найруулан табижа, тосхоноййнгоо ажалшадые хужарлуулжа шадаа.

Н. ДАМБАЕВ.

СТУДЕНТНЭРЭЙ ХУБИТА

Буряадай хүдөө ажахын институдай багшанарай, студентнэрэй, хүдэлмэрилэгшэдэй дунда эб найрамдалай жасада мүнгэ суглуулга угаа эдэбхитэйгээр үнгэргэгдэнэ. Жэшээнь, тус институдай ветеринарна факультедэй студентнэр эб найрамдалай жасада мүнгэ суглуулжа эльгээхэ гэhэн үүсхэл гаргаhан байгаа. Тиин өөhэдоо 720 түхэриг мүнгэ суглуулhан байна.

Тэрэшэлэн институдай ветеринарна факультедэй бүхы багшанар, бусад хүдэлмэрилэгшэд эб найрамдалай совет жасада нэгэ үдэрэйнгөө салин эльгээхэ гэжэ шиидэ.

Мүнөө амгалан тайбан байдалые бэхижүүлгэдэ мүнгэ суглуулга институдай факультедүүдэй, студентнүүдэй дунда үргэдэжэ байнхай.

Т БАДМАИН.

УЛАСХООРОН[...] ШЭНЖЭЛ[...]

ЭБ НАЙРАМДАЛЫЕ АРШАЛХА ХҮСЭЛ ЭР[...]

США-гай дайнда эсэргүү эмхи «Эхэнэрнүүд ядерна буу зэбсэгүүдые хуряан абахын түлөө» гэhэн бүхэамерикан конференци «ажамидаралые аршалан хамгаалха» гэhэн лозунг доро Бостондо үнгэргэбэ. Эб найрамдал аршалан хамгаалха ба буу зэбсэгүүдые хуряан абахын түлөө интеллигенциин уласхоорондын хуралдаан Парижда болобо. Дайнда эсэргүү хүдэлөөндэ хабаадагшадай үргэн ехэ демонстрацинууд Баруун Европодо, США, Япон, Инди ба бусад оронуудта үнгэргэгдөө. Иимэл даа, эб найрамдалые аршалан хамгаалхын түлөө бүхэдэлхэйн тэмсэлэй үнгэрhэн неделиин холо хүсэд бэшээр нэрлэгдэhэн үйлэ хэрэгүүд.

Баруун Европодо ядерна шэнэ ракетэнүүдые тараан тодхожо эхилхэдээ, Вашингтон сэрэгэй хүсэнүүдэй тэнсүүриие гансахан өөртөө ашатай туhатайгаар хубилгажа эхилээ бэшэ. Иимэ юумэн хэгдэхэдээ ракетэнүүдтэ эсэргүү хүдэлөөндэ үндыхэеэ болиторнь шанга сохилто хэгдэхэ гэжэ hанаhан байгаа. Американ ба НАТО-гай идхагшадай дайнда эсэргүү хүдэлөөн «урагшагүйдэн hалаба», «hэргэхэеэ болёо» гэжэ байжа хашхаралдаhаниинь дэмы бэшэ ааб даа.

Холо харасагүй энэ hанамжань ажабайдалай долгёор түригдэн hалаба. Американ далита ракетэнүүдые ба «першингнүүдые» тараан тодхолгодо харюу болгон, арадуудай эб найрамдалые аршалан хамгаалха хүсэл эрмэлзэл, совет эдэбхи үүсхэлнүүдые hайшаан дэмжэлгэ улам үргэдэнэ. Ядерна буу зэбсэгүүдтэй гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаануудые иимэ гуримда оруулха гэhэн СССР-эй дурадхал хадаа ядерна дайнай аюулые зайсуулхын тулада бата найдамтай үндэhэ hуури олгоно гэжэ эб найрамдалай тала баримталагшад тоолоно гэбэл:

— ядерна дайе зайсуулха гээшые өөрынгөө гадаадын политикын гол [...] тоолохо. Ядерна дайнай аюу[...] жа боломо ябуулга хэхэгүй[...] лай тохёолдохоор забдаа [...] ядерна дайнай гал түймэрэй[...] тулада яаралтай түргөөр эб[...] зарлаха;

— ядерна дай бүхы дэлх[...] хизаарлагдаhанааршье хэхэ [...] гаhаа арсаха;

— ядерна зэбсэг түрүүлэн [...] гэhэн уялга өөр дээрээ даа[...]

— юунэйшье боложо байга[...] бэшэ, газар дээрээ тиимэ бу[...] хоогүй оронуудта эсэргүүгээр [...] сэг хэрэглэхэгүй. Тогтонижо[...] далые хүндэлхэ ба дэлхэйн [...] нуудта ядерна буу зэбсэгүү[...] нуудые байгуулха ябадалые [...] жэхэ;

— ямаршье аргаар ядер[...] гүүдэй дэлгэрхэ ябадалые хо[...] зэбсэгые гү, али тэрэнэй хи[...] тые хэндэшье hаань үгэжэ [...] гүй; тиимэ зэбсэггүй ороной [...] тэрэниие тодхохогүй; ядерна [...] бүтээн гаргалгые оршон то[...] байгаалида (замбуулинай д[...] лалсан) оруулхагүй;

— дабшалта хэ хэhээр, али [...] тэгшэ аюулгүй байдалай [...] дээрэ гүйсэд дүүрэнээр [...] ядерна зэбсэгүүдые хорооо[...] лаха.

Москвагай hунгагшадтай [...] залга дээрэ КПСС-эй ЦК-гай [...] секретарь К. У. Черненкын [...] дотор тайлбарилагдаhан бо[...] нуудай бүтэмжэтэй hайн тод[...] граммые халуунаар дэмжэл[...] эсэргүү хүдэлөөндэ хабаад[...] рэлтэниие ядерна дайнай [...] ралгада ехэ хубитаяа оруул[...]

АРАДАЙНГАА hАНАЛ БОДОЛЫЕ ТООНГҮЙ[...]

Италиин Сицили гэжэ арал дээрэхи сэрэгэй Комизо гэжэ баазада американ далита түрүүшын 16 ракетэ тодхогдожо, ниидхүүлэн табигдахаар бэлэн болгогдобо. Энээн тухай мэдээсэл эб найрамдал аршалан хамгаалха ба бэхижүүлхэ хэрэгтэ үнэн сэхэ хүнүүдэй hанаае ехээр зобоожо, зэбүүрхэл асарба. hанаа зоборито байдалай тохёолдоhондо яhала ойлгосотой шалтагаанууд бии. Нэгэдэхеэр, американ ракетнэ зэбсэгүүдые Комизодо тодхолго уласхоорондын байдалые бүхыдэнь муудхаана. Европо түбидэхи, Хойто Африка ба Дүтын Зүүн зүгтэхи аюулгүй байдалда горитой хохидол ушаруулагдана. Хоёрдохёор, өөрынгөө арадай хүсэл эрмэлзэлые, Советскэ Союзай хэhэн шухала hануулгануудые тоохогүй гэhэн Италиин правительствын шиидхэбэри юун тухай гэршэлнэб гэхэдэ, Рейганэй захиргаанай балмад муухай политикые тэрэ дууламгайгаар дэмжэнэ, энэ ябуулгаараа социалис оронуудтай харилсаагаа муудхаажа, шахардуу шанга байдалай аша туhые шэлэнэ. Гурбадахяар гэхэдэ, американ ракетэнүүдэй шэнжэ шанарайнгаа талаар түрүүшын добтолгодо хэрэглэгдэхэ зэбсэгүүд байhыень хараада абахада, тэдэниие Италида тодхоhон ушар оронойнь аюулгүй ба бэеэ даанхай байдалда горитой хохидол ушаруулха болоно.

Американ ядерна ракетэнүүдэй түрүүшын бүлэгые дайшалхы бэлэн байлгада оруулга хадаа уласхоорондын байдалые саашадань улам доройтуулжа байhан аюултай алхам мүн гэhэн сэгнэлтэ Италиин Коммунис парти үгэнэ. Энэ алхам ядерна буу зэбсэгүүдые ехээр бүтээн гаргалгые болюулха талаар, баруун ба[...] дай хоорондохи хөөрэлдөө[...] гээхэ талаар оролдолгодо [...] hаад түбэг тохёолдуулха [...] секретариадай хэhэн мэдүүл[...] дэглэгдэнэ.

Италиин арад зоной дура[...] раада абангүйгөөр америка[...] эндэ асаргаданхай. Олони[...] асуултын ёhоор итальянецуу[...] процентнь американ ракетэн[...] га буруушаажа байна. Дали[...] дэй түрүүшын бүлэгые ниид[...] гада бэлэн болгоходоо Вашин[...] hүүлhээ шагтагалдажа ябада[...] вительство дайнда эсэргүү х[...] баадагша итальянецуудай үр[...] мэн хэгдэшоо гээд гараа д[...] ди гэжэ hанаhан байгаа. Гэб[...] үеын үйлэ хэрэгүүдэй харюу[...] итальян арад тиимэ бэлээр [...] хэбэргүй. Дайнда, ракетэнүү[...] хүдэлөөгөөр бүхы Итали эээ[...] нэ эрхэ байдалда харюусам[...] зохёогдоно. Тэдээн соohoo[...] шухалань гэхэдэ, американ [...] тэнүүдые асаралга зогсооо, [...] табилгада бэлэн болгогдоо[...] дэргэнь абаашаха гэhэн эр[...]

Итальян арад «далита үх[...] дурагүй. Эб найрамдал бэхиж[...] зэбсэгүүдые хуряан абахын [...] лэй итальян комитедүүдэй [...] дээрэ американ далита ракет[...] лида тараан тодхолгодо эс[...] нальна үдэрые апрелиин 25[...] гэhэн шиидхэбэри абаа.

ЗАНАЛТЫН, АЛАЛГА ХЮДАЛГЫН ПОЛ[...]

Заналтаар айлгаха, алаха, хюдаха ябадалые гүрэнэй политика болгохо талаар Холбоото Штадуудай хэжэ байhан юумые элирхэйлэн харуулhан үшөө нэгэ баримта олондо мэдээжэ болобо. «Национальна аюулгүй байдалай талаар 124-дэхи директивэдэ» США-гай президент Рейганэй гар табиhан тухай тэндэ хэлэгдэнэ.

Түбэй Америкэ тушаа США-гай бэелүүлжэ байhан алалга, хюдалга хэхэ гүрэнэй политикые буруушааха өөрынь онсо хараа бодолhоо Мексикын правительствые ямар аргаар болюулха тухай Рейганэй захиргаанай тэрэ документ дотор хэлэгдэнэ. Түбэй Америкын гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгүүдтэ США-гай сэхэ хамааралгада эсэргүү ябуулга хэдэг «Контадорско бүлэгтэ» (үшөө Венесуэлэ, Колумби ба Панама оролсодог) Мексикын гол үүргэ дүүргэдэг ушарhаа Вашингтон уур сухалаа орьелуулна. Никарагуада эсэргүү соносхогдоогүй дайе болюулха, США-гай тусхай албан зургаануудта hургагдадаг, мүнгэ зөөреэр ба буу зэбсэгүүдээр хангагдадаг хүлhэншэд болон алууршадай, бандидуудай харата муухай ябуулгануудта эсэс табиха эрилтэ дурсагдагша бүлэгэй бусад гэшүүдтэй хамта Мексикэ табина.

Мексикын «Диа» газетын бэшэhэнэй ёhоор, «дээрмэдэхэ ба хүсэрхэн зонхилхо заншалта политикынь» урдаhаа «Контадорско бүлэг» Түбэй Америкын бэрхэшээлтэ асуудалнуудые амгалан ёhоор шиидхэхэ бүтэмжэтэй hайн түсэб дурадхана. Тодорхойлон хэлэбэл, хүршэ оронуудта эсэргүү тэмсэл ябуулдаг зэбсэгтэ бү[...] рата ябуулгануудта регионо[...] газар дайдые хэрэглэхэ ябад[...] хариин гүрэнүүдэй сэрэгэй [...] хэды болотор байха болзоры[...] хо, тооень үсөөрүүлхэ эрил[...] доторнь табигдана. Эдэ бүгэ[...] тэдэй hанамжын ёhoop, Түбэ[...] хи байдалые гуримшуулха б[...] дал бэхижүүлхэ арга олгохо [...]

Рейганэй захиргаанай хүсэ[...] эдэ эрилтэнүүдэй хангахагүй[...] ойлгосотой. Энээниие үшөө д[...] hэн президентын 124-дэхи ди[...] сикэдэ иимэ баалалтатай эр[...] США-гай гүрэнэй департаме[...] хана гэбэл: Вашингтоной а[...] гэhэн гүрэнэй политикые Мек[...] гүйгөөр дэмжэхэ гү, али США[...] даа нэгэхэншье центын сэнт[...] ска туhаламжа абахаяа боли[...] Америкын хүршэ оронууд ту[...] «ехэ шиидамай» политика бэе[...] hаниинь хэндэшье нюуса бэш[...]

Американ империализм бү[...] хайгаар хэды аашалаашье h[...] гын хүсэ ехэтэ үйлэ хэрэгү[...] хаба шадалаа алданхай. [...] Америкэдэ үргэн дэлисэтэй[...] тиимэ хүдэлөөнүүд эндэхи ар[...] даанхай ба социальна үнэн [...] түлөө тэмсэлдэ сухаришагүй[...] байhаниие гэршэлнэ.

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

Спортлотонуудай мартын 24-дэ үнгэргэгдэhэн 12-дохи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени согсолбо.

«49-hөө 6-ень тааха спортлото». 642.338 билет ороо. Зургаан номер хэншье таабагүй, табан номер (4 карточка) таагшад — 10.000 түхэриг, дүрбэн номер (813 карточка) тааhан хүнүүд — 83 түхэриг, гурбан номер (16986 карточка) таагшад 5 түхэриг абаха байна.

«36-haa 5-ень тааха спортлото». 4.873598 билет ороо. Табан номер (22 карточка) тааhан хүнүүд — 10.000 түхэриг, дүрбэн номер (3437 карточка) таагшад — 152 түхэриг, гурбан номер (119712 карточка) тааhан хүнүүд 6 түхэриг абаха.

«Спортлотонуудай» 12-дохи тиражай шүүбэринүүд апрелиин 4-hөө майн 4 болотор түлэгдэхэ.

(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. «Таряалан уряална» — В. Батомункуевай статья. «Бэрхэшээлнүүд дайралдадаг болобо» — М. Бекетовэй статья. «Кварталай hүүлшын үдэр» — Л. Левченкын репортаж.

Хоёрдохи хуудаhанда. «Зохёохы хүдэлмэридэнь туhалха» — А. Лазаревагай статья. «Сугтаа тоолохоболди»—Г. Худяковой статья.

Гурбадахи хуудаhанда. Социалис оронуудаар. Уласхоорондын мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. Эб найрамдалай жасада материалнуудай суглуулбари. Шэнэ hонинууд, мэдээсэлнүүд, «Патриот» — материалнуудай суглуулбари. «Правда Бурятии» газетын тайлбаринууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время»— мэдээсэлэй программа. 9.40— Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — «Фантазер», «Песня о весне», «Паровозик из Ромашкова»— мультфильмнүүд. 10.30—«Анна Каренина». Уран hайханай фильм (1-дэхи сери). 11.45— СССР-эй МВД-гэй дотоодын сэрэгүүдэй эрхим hайн оркестр наадаха. 12.20 — «Человек и высота» — эрдэм-дэлгэрүүлгын фильм. 12.40 — Шэнэ hонинууд. 15.15 — Шэнэ hонинууд. 15.35 — «80-яад оной коммунистнууд» — телевизионно баримтата фильмүүд. 16.35 — «Свитанок» гэжэ хатарай ансамблиин концерт. 16.55 — Буратиногой выставкэ. 17.25 — Фольклорно-этнографическа ансамблиин концерт. 18.00 — «Манай саад».

Улаан-Үдэ. 18.30 — «Экономическа туршалга». 19.00— «Байгал». 19.10 — «Алмазный след» — киноочерк. 19.20 — «Саяны». Хүдөөгэй ажалшад тухай дамжуулга.

Москва. 19.55 — Информационно мэдээсэл.

Улаан-Үдэ. 20.15— «Байкал».

Москва. 20.35 — «Анна Каренина» — уран hайханай фильм (2-дохи сери). 22.00— «Время» — мэдээсэлэй программа. 22.50 — Совет-Индиин космическа ниидэлгэдэ телевизионно баримтата фильмын премьерэ. 23.45 — «Мүнөөдэр түби дэлхэйдэ». 24.00— «Этот чудесный мир». Фильм-концерт.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — «Живая нить» — телевизионно баримтата фильм. 9.35, 10.40 —Түүхэ. 5 класс. «В Древнем Риме». 10.00 — «Олени под облаками» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 10.10 , 13.10 — Француз хэлэн. 1-дэхи жэлэй hуралсал. 11.05 — Эстетическэ хүмүүжүүлгэ. «Декоративно-прикладное искусство». ПТУ-гай hурагшадта. 11.35, 12.40— Географи. 6-дахи класс. Урда Европо». 12.05 — Шатарай hургуули. 13.20 — Түүхэ. 7-дохи класс. «Крестьянская война под предводительством Емельяна Пугачева». 14.10 — «Мариэтта Шагинян» — 1-дэхи фильм. 15.10 — «Экспедиция уходит в океан» — эрдэм-дэлгэрүүлгын фильм. 15.40 — «М. А. Шолоховой геройнууд театрай сценэ дээрэ». 16.20— Шэнэ hонинууд. 16.25—17.40— Забhарлалга.

Улаан-Үдэ. 17.40 — Соносхолнууд, мэдээсэлнүүд. 17.50— «Экран» — телевизионно суглуулбари. 18.20 — «Фитиль»— Бүхэсоюзна шог ёгто киножурнал.

Москва. 18.30 — «Арадай творчество». 19.25 — Фортепианна хүгжэмэй концерт. 19.40 — «Рисует Спартак Калачов» — баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 19.5[...] hөө hэргылгэ ту[...]

Москва. 20.15 [...] майе олохо» [...] церт.

Улаан-Үдэ. 20[...] шэнжэлэл». Прог[...] болон hурагшадта[...]

Москва. 21.00 [...] нойрсогты, бага[...] абгай хөөрэнэ[...] ба ВР-эй симфо[...] эстрадна хүгжэм[...] концерт. 22.00 [...] мэдээсэлэй прогр[...] «Арадай хүгжэм[...] «Большая перемен[...] бэн серитэй ур[...] фильм (2-дохи [...]

Редак[...]
Р. Б[...]

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000.

г. УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62 отв. секретарь—2-50-52, секретариат 2-66-76, отделы: партийной жизни—2-34-05, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-64-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, 2-57-63, информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-61, выпускающие—2-35-95, отдел объявлений —2-65-54.

Республиканская типография Госуд[...] ственного комитета Бурятской АССР [...] делам издательств, полиграфии в к[...] ной торговли г Улан-Удэ ул. Ленина, [...] Н-04436. Заказ № 77. Индекс 0[...]